

Палітычныя — толькі частка айсбэргу | Канец беларускай тэнісной казкі | Уцёкі з паэзіі ў вайну

Пасля выбуху 4 ліпеня людзей затрымлівалі па біографіі, а не па доказах.

Дзякую Вам, Максім і Ўладзімер!

Вялікая страсць зрабіла Караджыча забойцам.

Старонка 3

Старонка 12

Старонка 7

У НУМАРЫ

Сяргей Салаш зь сям'ёй трапіў у аўтакатастрофу

У машыну палітыка ўрэзаўся МАЗ. Старонка 7.

Беларусь вышла ў сусветныя лідэры па самагубствах

Гэта можна патлумачыць дэградацыйнай сацыяльнага капітулу і дэгуманізацыяй. Ёсьць і сувязь зь нерэлігійнасцю насельніцтва. Старонка 8.

Параходкы артадоксіі

Вынікі тэлепраекту пад назвай «Імя Радзівілаў» выклікалі зьдзіўленне на сваю арганізатараў. На п'едэстале апынулася побач цар Мікалай II, цараразбойца Ленін і паміж імі — Сталін. Піша Віталь Тарас. Старонка 5.

Нашаніўцы ў Маладэчне і Гомелі

24 ліпеня ў Маладэчне (вул. Чыстая, 26) адбудзеца сустрэча з рэдактарам ARCHE Валерам Булгакавым, пісьменнікамі Ўладзімерам Арловым і Наташай Бабнай, а таксама Аляксандрай Макавік, каардынаторкай выдання па-беларуску кнігі Астрыд Ліндгрэн «Ліпі Доўгапланчоха». Пачатак у 18.00. Даведкі па т.: (44) 792-36-88, (029) 271-77-22.

29 ліпеня а 18-й у Гомелі (вул. Палеская, 52 (управа АГП)) — Валер Булгакаў з прэзэнтацый спэцыяльнага часопісу, прысьвечанага Беларусі пад німецкай акупаций; перакладчык Віталій Воранаў з прэзэнтацый кнігі Алані Міліна «Віня-Пых» па-беларуску; Аляксандра Макавік з прэзэнтацый кнігі «Ліпі Доўгапланчоха». Т. для даведак: (029) 341-66-94.

Съягі «Басовішча»

Фэстываль у Гарадку захоўвае права першародства.

Калісці апрош гэтага фесту беларусы нічога ня мелі. Цяжка ўяўіць, колькі тысячаў моладзі перавярнулася на гэтай пляцоўцы ў Борыку. Колькі сотняў музыкаў хвалявалася тут перед першым выхадам на сваю вялікую сцэну. Сёлета аматараў року клічуць і ў Нарвельшкі, і ў Львоў, і ў Познань, дзе таксама гримаць фэсты з удзелам нашых гуртоў. Заканамерна, імпэт што да «Басовішча» трохі гасыне. Зь візамі цяжкі. Але права фэстывальнага першынства — застаецца. Тут і свой твар, і традыцыя. І зайграць на «Басах» па-ранейшаму ганарова, нават перед дваццатцю ранішнімі слухачамі. І калі сёлета нехта зь съягоў беларускай музыкі не даехаў да Гарадка, дык абавязкова варта наведацца на «Басы» налета, каб пачуць іх. Рэпартаж з «Басовішча»-2008 — старонка 8.

Пад няспынныя кампліменты

Прайшла сустрэча кіраўнікоў Беларусі і Вэнэсуэлы. Беспасадны Шэйман сустракаў госьця ў аэрапорце.

23 ліпеня адбыўся кароткачасовы візит прэзыдэнта Вэнэсуэлы Уго Чавэса ў Менск. Паўднёваамерыканскі лідер ляцеў з Масквы, дзе напрэдадні меў сустрэчы з Дзьмітрыем Мядзведзеўм і Ўладзімірам Пуціным.

Ужо ў аэрапорце «Менск-2» Чавэс паспрабаваў абергнуць чуткі, што Уго Радзівіл ён заключыў контракт у вайсковай сферы на 30 млрд доляраў: «Я не зьбіраюся займацца ўсякімі вычварэнствамі, як распаўсюджваюць розныя агенцтвы».

У Нацыянальным аэрапорце Чавэса сустракалі віцэ-прем'ер Уладзімер Сямашка і намеснік кіраўніка МЗС Віктар Гайсёнак. Заўважаны быў і Віктар Шэйман, які ніякай дэзяржаўнай пасады цяпер не займае. Ягоная прысутнасць была растлумачаная тым, што Шэйман зьяўляецца сустарышнем беларуска-венесуэльскай міжкурадавай камісіі. У аэрапорт таксама прывезлі 40 венесуэльскіх студэнтаў, што навучаюцца ў Беларусі.

Нагадаем, што ў траўні Інтэрпол пацвердзіў сапраўднасць ноўтбука з электронным лістом лідэра калюмбійскіх партызанаў, у якім той гаворыць, што венесуэльскі прэзидент Уго Чавэс спрабуе ўзбройці калюмбійскіх паўстанцаў з дапамогай Бела-

руси.

Гішпанская El País съцвярджала, што найлепшым сябрам калюмбійскіх партызанаў мог аказацца ўжо былы дзяржаўны сакратар Рады бясыпскі Віктар Шэйман. Менавіта ён быў адным з тых, хто прабіваў падпісаныя летасці контракты на паставку зброі ў Вэнесуэлу на 720 млн ўёродаў.

Калі верыць паведамленням дзяржаўных агенцтваў, размова між Лукашэнкам і Чавэсам праходзіла ў абстаноўцы пастаянных кампліментоў.

«Гавары, што трэба рабіць, і мы будзем рабіць», — сказаў свайму сябру Лукашэнка. Таксама ён узнагародзіў Чавэса ордэнам Дружбы народаў. Цырымонія прайшла ў менскім скверы імя Сымона Балівара.

Працяг на старонцы 4.

Бравы салдат Швейк і выбух 4 ліпеня

Бравага салдата Швейка правакуюць на палітычнае выказванье і забіраюць у паліцію за забойства эрцгерцага Фэрдынанда. А там ужо поўная камэра гэткіх самых. Старонка 3.

«Белы легіён» проста «прастаялі»

У суботу генпрокурор Рыгор Васілевіч зрабіў заявы ў справе аб выбуху. Не, нікога не знайшлі. Наадварот, выглядае на тое, што органы церпяць фіяска. Піша **Аляксандар Класкоўскі**.

Калі расшыфраваць эўфемізмы, то ў выказваннях можна вылучыць два матывы. Па-першае, гэта рапарт: на сьпім, стараемся! Па-другое — закамуфляванае выбачэнне.

«Праводзіца сур’ёзна аналітычная праца ў межах расыследавання крыміналнае справы аб выбуху, якая ідзе па ўсёй рэспубліцы», — цытуе Васілевіча «Інтэрфакс». — У такой ситуацыі надзвычай важна прасяць ды апытаць максимальную колькасць людзей».

Такім чынам, хлопаў з колішняга «Белага легіёну», ладную колькасць іншых апазыцыйных актывістаў, мноства быльых сапёраў, хімікаў і зусім ужо выпадковых грамадзянаў, што трапілі пад мятгу, — проста «прастаялі»?

«Людзі, што затрыманы ў межах расыследавання крыміналнае справы, аптываюцца. Гаворка не ідзе пра то, што яны вінаватыя, праста ідзе напружаная праца па раскрыцці гэтай крыміналнай справы», — тлумачыць Рыгор Васілевіч. Ён лічыць, што грамадзяне мусіць з разуменнем паставіцца да масавага ахопу «апытанынімі»: «Гэта ўсё выдаткі, калі даводзіца раскрываць складанае злачынства і трэба хоць за нешта зачапіцца».

Такое ўражанне, што болей выразных выбачэнняў абураны Сяржук Высоцкі ды іншыя не дачакаюцца.

Што ж да ступені прафесіяналізму доблесных структураў, прадстаўнікам якіх рэгулярна раздаюцца чыны ды ўзнагароды, то высновы настолькі відавочныя, што аўтар гэтых радкоў на хоце ламацца ў адчыненую дзверы. Выбух разбіў міфы на толькі пра выспу стабільнасці, але і пра ўсемагутнасць «органаў». Яны сапраўды налаўчыліся даведвашца, што пра што шэпчачца ў спальні, але праспалі гром з чыстага неба. Калі ж браць шырэй, то ўся дзяржаўная машына, наладжаная найперш на здушэнне палітычнай альтэрнатывы, ціплем паказвае сябе няздольнай адэватна рэагаваць на глябальныя выклікі — ад тэарызму да энэргетычнай крэзы. Шасьцерні скрыгочуць, а эфекту нуль.

Зъвернем увагу яшчэ на адзін акцэнт: «сур’ёзна аналітычная праца ў межах расыследавання», як назначана, «ідзе па ўсёй рэспубліцы». А рапорт зламысьнікі (і дурні яны чакаць як сівіньня абуха?) даўно ўжо не ў рэспубліцы, а, напрыклад, у імпэриі?

P.S. Паводле БелАПАНу, генпрокурор адмовіўся паведаміць, колькі чалавек увогуле затрымана ў межах справы аб выбуху.

Чарговы скандал з продажам зброі

Суданская газета *Sudan Tribune* паведаміла пра паставку партыі расейскіх зынішчальнікаў «Міг-29» зь Беларусі. Угода пярэчыць рэзалюцыі 1591 ААН, што забараняе паставку любых відаў зброяння ураду Судану ці мяцежнікам Дарфуру.

Крыніца газеты ў суданскум войску паведаміла, што 12 зынішчальнікаў «Міг-29» былі сакрэтна перапраўлены зь Беларусі ў Судан. Па-куль невядома, хто менавіта выступіў у якасці прадаўца — урад Беларусі ці нейкай іншай ўсходнеўрапейскай краіны. Паміж Беларусью і

Урадам Судану падпісаны пратакол аб вайсковай супраць, паводле якога беларускія інструктары навучаюць суданскаў вайсковы досьведам», а зь імі вайсковым досьведам», а навукоўцы абедзвеюх краінаў сумесна распрацоўваюць «проекты ў побліжэнні ваенай навукі».

У Міністэрстве абароны Беларусі адмовіліся каментаваць паведамленыне, называючы яе «глупствам».

Тым часам, Беларусь досьпіць часта вінаваціць у гандлі зброяй з краінамі, супраць якіх дзейнічае эмбарг і якія знаходзяцца ў стане вайны. Адным з апошніх скандалаў стала паведамленыне пра контакты афіцыйнага Менску з калумбійскімі басікамі FARC. Пазыней інфармацыю пацвердзіў Інтэрнішнік. У захопленых на партызанскай базе кампутараў захавалася перапіска тэрарыстаў з

прадстаўнікамі венесуэльскага прэзыдэнта Чавеса і, у прыватнасці, інфармацыя пра магчымыя паставкі ім зброя зь Беларусі.

Паводле справаўдзачы МЗС на сёняні ўзбраеннямі з 50 дзяржавамі гандлююць 82 беларускія фірмы і арганізацыі. Летасць звязалася 8 новых экспарцераў, было аформлены 250 ліцензій на ўвоз і вывоз узбраенняў. Права на экспарт узбраенняў і вайсковай тэхнікі, якія належалі дзяржаве, у тым ліку вайсковым часткам, перададзены кампаніям «Белспецънешпітэкніка», «Белзунешпрамсервіс» і «Белтэхэкспарт». Тры гады таму Беларусь уваходзіла ў дванаццаць найбуйшых актыўных прадаўцуў зброі ў сьвеце. Афіцыйна быў пацверджаны продаж беларускай зброі ў Іран, Судан, Кот-Д’Івуар, Ірку, Уганду.

Сямён Печанко

Украіне паабяцалі ўступленыне у НАТА

Членства краіны ў ЭС будзе па-куль асацыяваным.

Гэтыя важныя заявы зрабіла ў часе візіту ў Кіеў канцлер Нямеччыны Ангела Мэркель. 21 ліпеня яна праўляла перамовы з прэзыдэнтам Вікторам Юшчанкам і прэм'ер-міністрам Юліяй Ціманскай. Заплянаваная сустэречка зь лідэрам Партыі рэгіонаў Віктарам Януковічам была скасаваная. На прэс-канфэрэнцыі Мэркель заявила, што на саміце Альянсу ў Бухарэсце было прынятае палітычнае рапоўненне пра далучэнне Украіны да НАТА. Што да супрацоўніцтва з ЭС, то яго можна клясыфікаць як асацыяванае членства. А.Мэркель падкрэсліла: такое пагадненне не азначае аўтаматычнага далучэння. Восеньню будзе сустэречка ЭС-Украіна пад старшынствам Францыі.

СП

IN MEMORIAM

Пятро Ращенік

У Баранавічах пайшоў з жыцця спадар Пятро Ращенік. Сапраўдны беларускі патрыёт, ветэран нацыянальнага руху, былы навучанец Наваградзкай настаўніцкай сэмінарыі і сябра СБМ. У 1949 годзе трапіў у сталінскі лягер на Інцы. Тамака пазнаёміўся і пасябраваў з Ларысай Геніюш. «НН» друкавала ар-

Руслан Равіка

Мікола Сен'ка

19 ліпеня памёр адзін з найстарэйшых падпісчыкаў «НН». Яму ішоў 85-ы год.

Лёс Міколы Сен'ка падобны да лёсаў соценъ беларускіх хлапцоў, чыя маладосьць прыпадала на

часы Другой сусветнай. Разам з іншымі маладэжамі, ён стаў сябрам Саюзу Беларускай Моладзі, пайшоў у афіцэрскую школу Беларускай Краёўскай Абароны, разам з іншымі кадэтамі стаў у ахове будынку, дзе адбываўся Другі ўсебеларускі Канг-рэс.

У часе эвакуацыі

М. Сен'ка апынуўся ў Усходній Пруссіі, дзе зв-

іншымі БКАЎцамі быў уключаны ў склад 30-й дывізіі СС, якая ў хуткім часе была перакінутая немцамі ў Францыю. Тут беларусы дывізіі пачалі масава дээртаваць, бо не лічылі французаў за сваіх ворагаў. Сярод уцекачоў, што перайшлі на бок саюзінікі, быў і Мікола Сен'ка.

Яго накіравалі ў Армію Андэрса, ён служыў у шэрагах 5-й краёўскай дывізіі, ваяваў і быў паранены ў Балені, а пазыней перабраўся ў Вялікабрытанію.

Мікола Сен'ка быў сябрам Згуртаваньня Беларусаў у Вялікай Брытаніі, адным з ахвярадаўцаў на Беларускі Дом у Лёндане. У гэтым доме ён і пражыў апошнія гады свайго жыцця ў няспыннай цікавасці да падзеяў і ўсяго таго, што было звязана з радзімай.

Наталья Гардзіенка

СЪЦІСЛА

Выйшла кніга ліставання Быкова і Барадуліна

У львоўскім выдавецтве «Воля» выйшла кніга «Дажыць да зялёнай травы». У ёй лісты, вершы, малюнкі двух пісьменнікі, якія яны адрасоўвалі адзін аднаму 43 гады збороўства. Укладу кнігу журналіст Сяргей Шапран.

Ператрус у выдаўца газэты «Вітебскій Кур'ер»

Міліцыя авшукала кватэру дырэктаркі выдавецтва дому «Вітебскій кур'ер» Жанны Паповай, што выпускае адзінную ў горадзе зарэгістраваную недзяржайную газету «Вітебскій кур'ер М». Ператрус ладзіўся ў суязі з выбухам 4 ліпеня ў Менску.

Праўладны сацыёляг набыў дом прэзыдэнта Ізраілю

Дом першага ізраільскага прэзыдэнта Хайма Вейцмана ў вёсцы Моталь набыў кіраунік аналітычнага цэнтра «Экаом» Сяргей Мусіенка. Цана дому была \$15 тысячай. «Экаом» 19 сакавіка 2006 г. сцвярджаў, што 84,2% аптытаных ададлі галасы за А.Лукашэнку.

Наперадзе «Андэрлехт»

Пасля лёсавання першага раўнду Лігі чэмпіёнаў у беларускіх аматараў футболу ўзьнікла думка: «Пашанцавала». Ісьляндзкі «Валор» барысаўскі БАТЭ павінен быў перамагчы бізь цяжкасцю. Прыемна, што так яно і адбылося. У наступным раўндре барысаўцы сустэрнуцца з славутым бельгійскім «Андэрлехтам», які ў 1976 і 1978 г. браў Кубак УЭФА. Першы матч пройдзе 29 ліпеня ў Бру塞尔і.

Эўракамісія замарозіла сродкі для Баўгарыі

500 мільёнаў эўра не дайшлі да Сафіі праз нявырашаныя праблемы карупцыі. Эўракамісія прыняла адмысловы рапарт, у якім быў раскрытыкаваны брак рапушасці ў барацьбе з карупцыяй на самым высокім узроўні. Таму сродкі, што мусілі скіравацца ў Баўгарыю, і былі замарожаныя. Нагадаем, што Баўгарыя разам з Румыніяй была прынятая ў Эўрасаюз 1 студзеня 2007 году.

Дубляванье фільмаў украінскаю моваю павялічыла прыбыткі

Паступлены ад кінапракатува ў Украіне ў першым паўгодзідзе 2008 г. выраслі на 6,3 млн грыўняў, або на 4%. В Украіне кінапракат сёлета перайшоў на дзяржаўную мову. Расейскія СМІ ўзьнялі шумную кампанію пратэсту. Казалі, пераклад станове ўдарам па прафакце. Аднак статыстыка паказвае, што наведваныя кінатэтатраў засталося стабільным.

СМ; паводле ЗП, радыё «Свабода», «Заўтра тваёй краіны», pbnf.org, «Звязда», «Газета по-украінску», gazeta.pl

Пад няспынныя камплімэнты

Працяг са старонкі I.

Фото: ВМЕДІА.NET

У лідэра Балівары-янскай Рэспублікі таксама на кожнае слова адказ быў гатовы. Ён называў Лукашэнку «брата», а пасля дадаў: «Вэнсула — твая радзіма, радзіма ўсіх, хто тут прысутнічае».

Як паведамляе БЕЛТА, падчас сустрэчы ў фармаце «эт-а-тэт» Уга Чавес сказаў, што хацеў бы праверыць выкананыне двухбаковых праектаў, а таксама раней дасягнутых дамоваў. Невядома, ці тут гаворка ішла толькі пра пастаўку ў Каракас МАЗу і будаўніцтва вэнсуэльскіх аграгарадкоў?

З рэальных дамоў быў падпісаны толькі мэмарацдум, паводле якога да беларуска-венсуэльскага падпрыемства па здабычу нафты будуць далучаныя яшчэ трох радовішчы.

Па абедзе Уга Чавес вылесеў зь Менску ў Мадрыд.

Зыміцер Панкавец

ГАСПАДАРКА

Інфляцыю адпусціць, падаткі зменшыць

Урад разгледзеў праекты парамэтраў прагнозу сацыяльна-еканамічнага разьвіцця Беларусі на 2009 год, а таксама праекты бюджету і зменаў у падатковай сістэме. Ад тых зменаў выйграюць дзяржпрадпрыемствы, а прайграюць дробныя гандляры.

Перамога інфляцыі

Праект бюджету на наступны год на дадзены момант разълічваецца з улікам таго, што цана на расейскі газ будзе складаць \$140 за тысячу кубаметраў. Варыянты ўплыву на нацыянальную эканоміку істотна вышэйшых цэнав пакуль нават не разглядаюцца, мяркую эканамічны тыднёвік «Белорусы и рынак».

Выклікае неспакой ураду інфляцыя і сальда замежнага гандлю. Апошняе на наступны год заплянавалі такое ж, як сёлета, то бок яно будзе адмоўным і складзе \$1,47—1,5 млрд. Тым часам інфляцыю вырашылі «адпусціць» — на 2009 год Мінэканомікі плянуе яе ўзвесьні у межах 9—11 %. Варта адзначыць, што сёлета за першыя паўгоду ўзвесьні інфляцыі склаў 7%, а цэнавы ў чэрвені ў пару іншыні з адпаведным перыядам мінулага году выраслы на 16%. У плянах ураду было ўтрымліваць інфля-

цыю цягам 2008 г. у межах 6—8%.

Рост ВУП, паводле прагнозу, у 2009 годзе складзе 10—12%. Беларусам абяцаюць рост рэальных заробкаў на 16 %.

Падаткі зменшыць

Але радасці ад гэтага найменш для багацейшых беларусаў, а таксама для індывідуальных падпрымальнікаў. Для іпэшнікаў плянуюць усталяваць стаўку падаходнага падатку памерам 20%, то бок прыраўняць іх да юрдычных асобаў. Змены ў падатковай сістэме прадугледжваюць зьніжэньне стаўкі абавязковых унёскаў у Фонд сацыяльнай аховы насельніцтва (ФСАН) з 35 да 34%. На 1% зьнізацца выплаты ў фонд падтрымкі сельгасвытворцаў, але цалкам адмовіца ад гэтай крываціцы фінансаваныя праограмы разьвіцця сяляніні.

Агулам падатковы прэс у наступным годзе зьнізіца на 1,3% ВУП, ад чаго найперш выйграюць падпрыемствы, што дзякуючы гэтаму атрымаюць дадаткова каля 2 трлн. рублёў. А змены ў сістэме стаўкі галоўнага абаротнага падатку павялічыць абаротныя сродкі падпрыемстваў на

1,4 трлн. рублёў.

Парніковыя ўмовы для дзяржпрадпрыемстваў

Урад не плянуе спыняць падтрымку буйных дзяржпрадпрыемстваў. Змены, зрешты, чакаюцца і тут: бюджетнае субсыдываныне мяркуецца паступова выцясняць ільготным крэдытаўнінем. На гэтыя мэты налета

плянуецца вылучыць дзябе трэція ўсіх заплянаваных на акцыяне дзяржпадтрымкі сродкаў. Рэшта пойдзе на прамое фінансаваныне вытворчасці. Рост інвестыцыяў у асноўныя капітал мае скласыцца ў 2009 годзе 23-25%.

Сярод асноўных эканамічных паказчыкаў мусіць зьявіцца новы — рост аб'ёму інавацыйнай і высокатэхналагічнай прадукцыі ў

агульным аб'ёме экспарту. З тайкі ініцыятывой выступіў кіраунік ураду Сяргей Сідорскі. Таксама плянуецца адсочваць умоўную колькасць інвестыцыяў на аднаго супрацоўніка.

Некаторыя крокі ўраду маглі быць рэвалюцыйнымі, як напрыклад зьмяншэнне выплаты ў ФСАН, піша «БР», калі бы былі больш радыкальнымі. Аднак тэмпы росту інфляцыі могуць паставіць гэтыя посьпехі пад сумнёў.

Сямён Печанко

СЪЦІСЛА

«Газпром» пагражае судом

У Маскве сустрэліся намеснік старшыні прайленія «Газпрому»

Аляксандар Ананенкаў і гендэрэктар кампаніі «Белтрансгаз»

Уладзімер Маёраў.

Яны абмеркавалі

выкананыне контракту

на пастаўку і транзыту

газу ў 2007-2011 г.

На сایце «Газпрому»

пасыля гаварылася, што

асаблівую ўвагу

расейскі бок надаў

неабходнасці поўнай

аплаты Беларусью

ціперашніх паставак

газу. А. Ананенкаў

заявіў, што калі

беларускі бок надаў

ня будзе выконваць

абавязаныні,

«Газпром» пакідае за

сабой права

зьвярнуцца ў суд. Пры

гэтым ён падкрэсліў,

што формула цэнава газу для Беларусі найбольш камфортная сярод краінаў СНД і Эўропы.

Цэны на бэнзін зноў...

З 18 ліпеня ў сярэднім на 5% павысіліся адпускныя цэнавы на

нафтапрадукты, бэнзін

для піролізу і

араматычныя

вуглевадароды.

Чакаецца, што гэта

выкліча павышэнне

розынічных цэнаваў на

нафтапрадукты.

Зажынкі

21 ліпеня ў Беларусі

пачалося жніво.

Болей піва і меней чарніла

У першым паўгодзідзе

доля реалізацыі

алькагольнай

прадукцыі ў агульным аб'ёме раздробавага таваразвароту склала 13%. За паўгоду

беларусы выдатковалі

на алькагольную

прадукцыю і піва 2

трлн рублёў.

Продажы гарэлкі выраслі на

4,8%, піва — на 21,2%

у параўнанні з

адпаведным пэрыядам

летасці. Вінаградных

вінаў сталі набываць на

1,2% больш,

папулярнасць

пладовых вінаў

зьнізілася на 11,1%.

Аднак яны па-

ранейшаму складаюць

33,1% у агульным

аб'ёме продажу

съпіртнога.

Хлеб і мяса падаражэлі

Адпускныя цэнавы на

хлеб і ялавічыну з 15

ліпеня павялічыліся на

3% і 2% адпаведна.

У Польшчы часова зачыняюцца танныя авіялініі

Ірляндская авіякампанія «Райанайр», што прарапануе танныя палёты, часова адмініструе рэйсы з польскіх аэрапортіў у Лёндан і Дублін. Рэйс Варшава—Дублін спыняе дзейнасць на паўгоду, а з Кракава і Жэшуву на будзе танных рэйсаў палову восенні. Прыймененне рэйсаў глумачыца глябальнымі энэргетычнымі проблемамі. У суседній Украіне першая low-cost кампанія «Wizz Air Украіна» зьдзейсніла першы рэйс 11 ліпеня.

СП; паводле БЕЛТА, БелапАН, радыё «Свабода», «Дело»

- Прадстаўніцтва замежнай кампаніі шукае спэцыяліста па птушкагадоўлі.
- Патрабаваны: узрост да 32 гадоў, веданье ангельскай мовы, ПК карыстальнік, пасъведчаные кіроўцы, досьвед практичнай працы вітаеца.
- Тэл.: 8(017) 254-21-58, e-mail: ceva_moroz@mail.bn.by

камэнтары

Парадоксы артадоксії

Вынікі тэлепраекту пад назвай «Імя Радзеі» выклікалі зьдзіўленыне нават у саміх арганізатарам — кіраўніцтва тэлеканалу «Радзея» і фонду «Грамадская думка». На п'едэстале гонару апынуліся побач цар Мікалаі II, царазабойца Ленін і паміж імі — Сталін.

Спачатку менавіта ён ліздзіраваў у аптыганыні. Гэта падалося высокаму начальнству не зусім прыстойным. Вынік прыпісаны намаганьням несумленных «спамэрэй», а само аптыгтаныне прыпінена з «тэхнічных прычынаў». Праўда, на той момант на першыя месцы ўжо выйшаў Мікалаі II. Гэтая «неспадзянка» супала з 90-й гадавінай расстрэлу царскай сям'і. Расейская палітолоягі ўбачылі ў гэтым супадзеным добрым знакам. А пратагарэй з Санкт-Пецярбургу Генадзі Белаволаў называў аптыгтаныне «народным рэфэрэндумам» у падтрымку манархіі. «Нават той факт, што ўсьлед за царом Мікалаем ідзе імя Сталіна, не абвяргае, а падтвярджвае гэты тэзіс, бо Сталін у сувядомасці людзей увасабляе моніную ўладу...».

Тую самую ўладу, дарэчы, якая забіла былога манарха і ягоную сям'ю.

«Духоўна-маральныя прынцыпы»

Ці можна ўяўіць сабе, каб брыгантцы ў сваім нацыянальным аптыганыні паставілі на першыя месцы імя дыктатара Олівера Кромвэля разам зь імем абедгалубленага пры ім караля Карла I? Ён быў пакараны съмерцю паводле расіяніні трыбуналу, утворанага так званым Добутм парламентам. Каралю быў выстаўлены аблінаваныні ў злачынствах перед уласным народам.

Ня так быў пакараны, як мы ведаем, апошні расейскі імпэратар у Екацярынбургу 17 ліпеня 1918 году. Яго, на той момант ужо не цара, а праста грамадзяніна Радзеі, бальшавікі расстрэлялі без суду й съледзства, разам з жонкай і дзецьмі, съямыні лекарам, слутамі...

Розныя людзі па-рознаму аптыніваюць асобу апошніга расейскага імпэратара, ягону ролю ў гісторыі. (Між іншага, не было б адрозненія Мікалаі II ад прастолу ў лютым 1917 — не вядома, ці была б аблешчаная БНР у сакавіку 1918.) А вось што да аbstавінаў трагічнай гібелі яго і ягонай сям'і — даўно ніякіх сумневаў ніяма. Ёсьць вынікі съледзства, ёсьць шматлікія рочавыя доказы. У розных краінах Захаду і ў Японіі не аднойчы былі праведзеныя генетычныя эксперыты знойдзеных пад Екацярынбургам парэшткай. Усе вынікі съведцаў — косткі, фрагменты адзеніння са слядамі крыві адназначна належалі чальцам царскай сям'і. Парэшткі кожнага з іх ідэнтыфікаваныя паасобку.

Але Расейская Праваслаўная Царква ўпарты адмаўляеца прызнаць гэтыя парэшткі сапраўднымі.

Дзесяць гадоў таму РПЦ дала маўклівую згоду на ўрачыстое пахаванье парэшткі Мікалая II і ягоных крэўных ў Петрапаўлаўскім саборы ў Санкт-Пецярбургу. Але сама ў тым пахаванні афіцыйна ня ўдзельнічала і месца пахаваннія таксама не прызнае. У 2000 годзе РПЦ кананізавала (праславіла) царскую сям'ю. Праўда, слугаў, якія падзялілі зь ёй трагічны лёс, гэта ня тычыцца. Сёлета ў сяксаветны расейскі народны сабор, які ўзначальвае патрыярх Алексій II, упершыню заклікаў дзяржаву асуздзіць забойства. Уздельнікі сабора звярнуліся «да ўсіх галінай дзяржаўнай улады з заклікам даць афіційную екацярынбургскіх падзеяў 1918 году як злачынства, якое парушыла ня толькі чалавечыя законы, але й асноватворныя духоўна-маральныя прынцыпы». РПЦ выступіла і з пасъміротнouю рэабілітацію царской сям'і.

Але чаму ўсё-такі царка адмаўляеца прызнаць сапраўднымі знойдзеныя парэшткі? Можа быць, таму, што тады РПЦ давялося б узяць частку віны і на сябе, каяцца за пасобніцтва бальшавіцкаму рэжыму, які яна ціпер асуджае, за ўскоснае апраўданье пакутаў і съмерціў мільёнаў людзей ад рук сталінскіх катоў, у тым ліку — праваслаўных съвятароў і простых вернікаў.

Што тычыцца дзяржавы, дык гэта ня нейкая іншаплянэтная, інформальная сіла — гэта Генэральная праукратура РФ, карны орган дзяржавы, адмаўляе ў рэабілітацыі. Адмаўляе на той падставе, што забойства імпэратарскай сям'і было, нібыта, чиста крымінальным спрабав. Но не было, маўляй, пісмовага загаду з Москвы аб злыншчыні Мікалая II і ягоных крэўных. Быццам гэта мянеже палітычны харэктар забойства.

Тая самая праукратура, дарэчы, адмаўляеца рассакрэціць матэрый съледства па Катынскай справе. Сучасная расейская дзяржава, як і царква, відавочна, лічыць сябе бязгрешнай і непадсаднай.

Артадаксальны Euronews і «праваслаўныя» англікане

У тых дні, калі праваслаўны съвет адзначаў 1020-годзінду Хрышчэння Кіеўскай Русі, у Эўропе адбылася яшчэ адна падзея. Яна магла б застацца і незадўажанаў у Беларусі І Радзеі, калі б увагу ёй не надаў канал Эўраплюз.

На гэтым канале, дарэчы, ніядаўна адбыўся, кажучы модным словам, рэбрэндзинг. Новы дызайн выглядае прывабна і, што называеца, креатыўна. Праўда, пачатак

вяшчання на расейскай мове пасля рэбрэндзингу не абышоўся бяз казусу. Падчас паказу рэкламнай заставкі, дзе былі выкарыстаныя кадры з выявамі палітыкаў розных краін, дыктар называў лідэра беларускай апазыцыі Аляксандра Мілінкевіча... Аляксандрам Цімашэнкам.

Што ж, казусы здараюцца абсалютна ва ўсіх. Апошнім часам беларускіх глядачоў трывожыла больш тое, што тэксты на расейскім канале Эўраплюз пачалі мовіць нагадваць тэксты, што звычайна гучыць на канале «Радзея». Да ніядаўнага часу гэта тычылася толькі палітычных акцэнтаў. Але днімі на канале зявіўся камэнтар, у якім выразна прагучаў і акцэнт ролі гітлера.

Камэнтар за 16 ліпеня тычыўся расіяніні съноду Англіканскай царквы дазволіць рукапакладанье жанчынаў у съвятары. Цяжка было пазбавіцца ўражання, што гэта быў камэнтар не эўрапейскага каналу навін, а якога-небудзь Пупкова на маскоўскім ТВЦ. У пачцвярдженіі факту, быццам многія прыхаджане Англіканскай царквы абураныя лібералізацыяй, парушэннем традыцыяў і распустай некаторых съвятароў-гэяў, у закадравым тэксле прагучалі слова: (цытую паводле аўдыёзапісу ў перакладзе з расейскай): «пачасыцца выпадкі, калі прылія ангельскія прыходы, нязгодныя з гэтым, пераходзілі ў праваслаўе. Адзін з першых такіх выпадкаў адбыўся ў Мэльбурне 18 гадоў таму». (Цытую ў перакладзе з расейскай паводле аўдыёзапісу з эфіру, бо тэкст гэтага камэнтару на расейскамоўнай старонцы сайту Эўраплюз цалкам апублікованы ня быў, а сам відэролік выдалены — В.Т.)

Можна было б палічыць, што здарылася непараўнаныне. Перакладчык іш аўтар камэнтару прости пераблытаў слова «артадаксальны» ў сэнсе «праваслаўны» і артадаксальны ў сэнсе съветапагляду, то бок — такі, які ўспымаеца як адзіна правільны, заснаваны на наў矗ільным съледаваныні дагматам веры.

Але ўсё выглядае крыху больш складана. Амаль у кожнай царкве ёсьць рофарматарскае крыло і кансерваторыя. Яшчэ на пачатку сёлетняга чэрвеня Бі-Бі-Сі паведаміла, што ў Англіканскай царкве насыпывае раскол паміж прыхільнікамі ліберальнааг курсу ціперашніяга Арцыбіскупа Кэнтэрбэрыскага Роўена Ўільямса і кансерваторамі. На так званую Ламбэцкую канферэнцыю ў графстве Кант, якую раз на дзесяць гадоў ладзіць супольнасць англіканскіх прыходаў, што прызынаюць сваім духоўным лідерам Арцыбіскупа Кэнтэрбэрыскага, у ліпені не прыехалі каля 200 біскупу — у асноўным, з краінаў трэцяга съвету. Раней яны правілі асобную канферэнцыю ў Ерусаліме і вырапылі стварыць сваё брацтва, якое не прызнае ліберальных зменаў.

Хоць Англіканская царква ўзыніла ў выніку Рэфармаціи ў Англіі XVI стагодзінды, самі ўсе прыхільнікі не называюць сябе пратэстантамі ды лічачы сваю веру каталіцкай. Тым на менш, Расейская Праваслаўная Царква да апошніга часу лічыла Англіканскую царкву, якая сёньня аб'яднівае 77 мільёнаў прыхаджанаў у розных краінах съвету, кананічна блізкай, у адрозненіне ад каталіцкай. На

Мітрапаліт Філарэт — адна з асобаў, адлучаных ад царквы мяцежнымі яўпіскапамі Дыямідам.

некаторых расейскіх прасаслаўных сایтах пішуць нават, што

Англіканская царква была некалі (за часам караля Артура) праваслаўнай, што ёсьць, зразумела, чыстай ахіней.

Хто першым кінуў камень?

Рашэнны англіканскага съноду дазволіць жанчынам займацца съвятарнай дзейнасцю (як скажам, у лютэранскай Швэціі) выклікала нэрвовую рэакцыю маскоўскага патрыярхату. Прадстаўнік аддзелу замежных зносін МП съвятар Ігар Выханаў заявіў: «...для міжхрысціянскага дыялекту гэтае расіяніне ёсьць, безумоўна, вельмі балочым крокам, таму што яно ўсё больш і больш аддаляе англіканскую супольнасць ад Цэркви апостальскай традыцыі...» і пагражае расколам Англіканскай царкве.

Цікава, што клопат пра адзінства англіканской супольнасці патрыярхія выказала акурат у той момант, калі над самай РПЦ навіслі рэальная пагроза расколу. У чэрвені архіярыйскі сабор у Маскве асуздзіў япіскапа Анафірскага і Чукоцкага Дыяміда (Дзюбана) і забараніў яму служыць. 17 ліпеня сънод павінен быў канчаткова пазбавіць яго сану, але даў адгерманіўку раскольніку да верасеня, каб той адумаўся. Між тым, Дыямід у сувязі з 90-й гадавінай расстрэлу царскай сям'і і абвяшчыў анафему... Патрыярх Алексию II, а таксама мітрапалітам Смаленскаму Кірылу і Менскаму — Філароту, аблінаваціўшы іх у барацьбе супраць аднаўлення манархіі ў Радзеі. Дарэчы, патрыярхы экзарх Беларусі мітрапаліт Філарэт выступіў раней з тлумачэннем на саборы, што кананізацыя расейскага цара як пакутніка «не звязана ні з заклікам да аднаўлення дынастыі Раманавых на прастоле, ні з заклікам да аднаўлення манархіі».

Тым самым, на думку Дыяміда, РПЦ парушыла клятву вернасці Раманавым, дадзеную ў 1613-м...

Дыямід у сваіх казанях заклікае адмовіцца ад мабільных тэлефону, інтэрнэту, індывідуальных чумароў падаткаплатніка, пашпартоў і нашэння галышпукай.

Паведамлялася, што пры канцы чэрвеня ў Маскве «дымідаўцы» схляпніліся з актывістамі патрыярхычнага руху «Нашы». Пры гэтым яны билі «нашыстамі» па галавах іконамі ды парвалі іхны плякат «Асновы праваслаўнай культуры — у кожную школу!». Як гаворыць расейская прыслойе, «за что боролися, на то и напоролися».

Фактычна, РПЦ сутыкнулася з тымы

ж наступствамі, што і дзяржаўная тэлевізія. Гуляючы на патрыярхызме, прапагандуючы ролю царквы як сымбалу расейскай (бізантыйскай) дзяржаўнасці, выключочную духоўнасць расейскага народу, якая процістаяць, нібыта, ліберальным канштотынамі. Захаду, арганізатары ўсіх «апонінх перамогаў» Радзеі сутыкнуліся з тым, што пасяяны імі зубы дракона пачалі даваць усходы. А цёмныя інтынкты масаў — выхадзіць з-пад іхнага кантролю. І сама галоўнае, невядома, што пяпер з усім з гэтым рабіць. Уменыя пераконваць, а тым больш дыскутуваць — не хапае.

Маскоўская патрыярхія ўжывае ў барацьбе з мяцежнымі яўпіскапамі мэтады, не напамат лепшыя за тва, што ўжывалі савецкія камуністы. Патрыярхія абвінаўца Дыяміда ў тым, што ён маліўся ў храме (уявіце сабе!) за былога губернатара Чукоткі Рамана Абрамовіча. Віна съвятара, зразумела, на ўсім, што за губернатара маліўся, а ў тым, што за Абрамовіча. Ну, і бязь зыўлю «кампрамату», вядома, не абышлюся — адшукалі ў інтэрнэце ЖЖ-дзёнікі (!) нейкага съвятара, які пісаў, што Дзюбан некалі ледзівье не зарубіў некага сякерай...

Выглядзе, што ў Радзеі можа хутка звязіцца свой праваслаўны мұла Амар. І спадзівашца расправіца з ім з дапамогай кампрамату, адлучэння ацарквы ўзяліцца.

Ад вялікага да съмешнага...

На завяршэнне варта падкрэсліць, што згаданага на пачатку аптыгтаныне ў РПЦ з вынікамі падобных праектаў і іншых краінах. Не сакрот, што першай ідэю такога аптыгтаныне вылучыла тэлерадыёкарпацыя Бі-Бі-Сі. У 2002 г. яна ажыццяўвала праект «100 вялікіх брыгантцаў». Імёны, якія ўвайшлі ў першую сотню, былі апублікованыя ў алфавітным парадку. Пра дзесяць найбольш папулярных брыгантцаў Бі-Бі-Сі зрабіла тэлефільмы. Восі гэтыя імёны — інжынэр у галіне транспарту Ісамабард Брунэль, Уінстон Чэрчыш, Олівер Кромвэль, Чарлз Дарвін, прынцэса Дыяна, каралева Лізавета I, Джон Ленан, адмірал Нэльсан, І

Праця са старонкі 5.

Ёганэса Вольфганга фон Гётэ, Ога фон Бісмарка, Альбрэгта Айнштайні.

У 2005 годзе ў Францыі аптытанье «Cent plus grands Franzais» на канале TF-1 дало штам у чым нечаканыя вынікі. Першас месца, як і прагнавалася, заняў Шарль дз Голь. Далей ішлі лекар і біёлаг Люі Пастэр, ролгіны дзеяч абат Г'ер, нобелеўская ляўрэтатка Марыя Кюры (дарэчы, палякі абурлытіся, бо лічаць Кюры-Склодоўскую сваёй сучасніцай). А вось на пятых месцы аптынуўся папулярны актор Калюш, які абышоў Віктора Гюго, на восьмым, адразу за Мальерам, — комік Бурвіль. У першую дзесятку ўвайшлі таксама акеанолят Жак-Іў Кусто і Эдэйт Піяф. І самае цікавае — байкапісец Ляфантэн і фантаст Жуль Верн аптырэдзілі Напалеона Банапарта, які аптынуўся ўсяго толькі на 16-м месцы!

У ЗША аптытанье мела больш прадказальнія вынікі. Самым вялікім быў прызнаны Рональд Рэйган, за ім ішлі Аўраам Лінкольн, Марцін Лютер Кінг, Джордж Вашынгтон, Бэнджамін Франклін, Джордж Буш-малодшы, Біл Клінтон, Элвіс Преслі, Опра Уїнфры (папулярная тэлевядоўца) і Франклін Дэлано Рузвэльт. З дзесяткі пяцёра — прэзыдэнты. Праўда, прысутнасць у сыгніце Джорджа Буша-малодшага ўжо тады выскікала нямала іранічных водгукіў.

Але самым вялікім атрымалася аптытанье ў Чхії. У дзесятку «вялікіх чхахаў» адразу патрапіў быў літаратурны прэсанараж Швейк, якога давялося «дыхваліфікаваць». Перамогу першым туры Яра Цымрман з такой вось біяграфіяй: «нарадзіўся ў 1857-м (ци 1864, ці 1867, ці 1894 — акушэр быў п'яны і неразборліва напісаў дату), бацькі вырасцілі яго як дзячынку, каб ён мог даношваць речы сваёй сястры. Ён вынайшаў ётурт, CD (Cimrman's Disk), 7 мэтраў не дайшоў да Паўночнага полюсу (прагнілі індзейцы) і ўтварыў Чхава перапісць «Тры сястры» (калі Яра пачаў рабочую назуву «Дзіве сястры», ён запытаўся — а ці не замала?)» (Цыт. паводле сайту telekritika.ua — В.Т.)

Паколькі Яра, як выявілася, таксама быў прыдуманым сатырычным прэсанаражам, першас месца замест яго давялося аддаць каралю Багэмі Карлу IV Піпымыславу. У дзесятку ўвайшлі таксама першы прэзыдэнт Чхаславаччыны Томаш Масарык, ролгіны рэфарматар Ян Гус, нацыянальны герой Ян Жыжка, пісьменнікі Карэл Чапек і Бажэнна Немцава. Зь вядомых у сувесце асобаў у сотню патрапілі Франц Кафка, былая дзяржакратарка ЗША Мадлен Олбрайт (народжаная Марыя Яна Корбелава), тэлесістка Марціна Наўрацілава, вядомая, між іншага, сваёй нетрадыцыйнай арыентацыяй, і нараджэнец Чхії пісьменніцкі Зыгмунд Фройд.

Ці можна ўяўіць сабе падобныя вынікі ў сёньняшній Беларусі? Калі б ідэя правесыці аптытанье пад умоўнай называй «Вялікія беларусы» прыйшла да галавы кіраўніцтву БТ, чых імёнаў назвалі б больш — пісьменнікаў, наўкоўцаў, артыстаў, каралеў, і ці савецкіх военачальнікаў і партыйных кіраўнікоў? А можа, побач зь імем Калиноўскага мы пабачылі б імя Мураўёва-Вешалыніка? Падобнае, на жаль, на выклочана.

Віталій Тарас

Прыгоды бравага салдата Швейка

Праця са старонкі 3.

Выслухаўшы ўсе гэтыя страшныя змоўніцкія гісторыі, Швейк палічыў, што будзе дарэчы высьветліць вязынам усю безнадзеянасць іхнага становішча.

Кепскія нашыя справы, — пачаў ён сваё суцінельнае слова. — Гэта няпраўда, бышцам вам, усім нам, нічога за гэта ня будзе. Навошта ж тады паліцыя, як не для таго, каб караць нас за наш доўгі язык? Калі ўжо надышоў такі небясьпечны час, што стряляюць ў эрцгерцага, то німа чаго зъдзіўляцца, што цябе вядуць у паліцію. Усё гэта дзеля бляску, каб Фэрдынанду перад пахаваньнем зрабіць рэкламу. Чым болей нас тут зъбіраюць, тым лепей дзялі нас, бо нам будзе веселей. (...) А колькі невінаватых людзей бывае асуджана — і я ня толькі ў войску, але і грамадзянскім судам! (...) Але як сёньня адрозніш прыстойнага чалавека ад прахвоста, асабліва ў такі сур'ёзны час, калі нават Фэрдынанд цокнуў! (...) Тут трэба наўгнаць такога страху, каб жалоба была як мае быць.

— Я не вінаваты, я не вінаваты! — паўтараў ускудзічаны чалавек.

— Ісус Хрыстос быў таксама невінаваты, — сказаў Швейк, — а яго ўсё-такі ўкрыжавалі. Нідзе нікото ніколі не зважаў на лёс бязвіннага чалавека *«Maul halten und weiter dienen!»*, як чайті нам у войску. Так яно найлепей і спакойней.

Тым часам прывялі двух новеньких. Адзін з іх быў басыніец. Ён хадзіў па камэрзі, скрыгатаў зубамі і праз кожнае слова мацюкаўся. Яго мучыла думка, што ў паліцыйскай управе згубіцца ягоны латок з таварам. Другі навічок быў шынкар Палівец. (...) Ён ціха спытаў Швейка, ці ня злодзея астатнія арыштаваныя: яму як гандляру гэта магло пашкодзіць. Швейк яму раструмчыў, што ўсе, апрача аднаго, які пасаджаны за спробу забойства селяніна з Голіц, адносяцца да іх гурту — сядзяць з-за эрцгерцага.

Пан Палівец пакрыў дзіўціся і сказаў, што ён тут не з-за нейкага недапечанага эрцгерцага, а з-за самога пана імпіратора. Усе запікавіліся, і ён расказаў, як муҳ запаскудзілі партрэт пана імпіратора ў яго шынку.

Запіккалі мне яго, шэльмы, — закончыў ён аповед пра свае нягody, — і вось давялі мяне да крыміналу. Я гэтым мухам не дарую, — прыграў іншы.

Швейк зноў было ўлёгся прыдрамніць, але спаў нядоўга — па яго прыйшлі, каб адвесыці на допыт. (...)

Звязочы сваёй прастакаватасцю, ён увайшоў у канцылярыю са словамі:

— Добры вечар вам усім, людзі добрыя!

* Трымай язык за зубамі і служы (ням.).

14 ліпеня

Баранавічы

Актыўіста незарэгістраванага «Руху «За Свабоду» **Алесья Крачуненка** адлічлі з 4 курсу Баранавіцкага дзяржуніверсітета. 25 сакавіка 2008 г. Алесь быў арыштаваны ў Баранавічах за ўдзел у несанкцыянаваным шэсці. Пасля пакарання хлопца нібыта папярэдзілі пра проблемы пры здачы літнія экзаменацыйнай сесіі.

15 ліпеня

Марілёў

Да старшыні пірвічнай арганізацыі БСДП (Грамада) Каstryчніцкага раёну Магілёва **Уладзімера Юрчанкі** прыйшлі супрацоўнікі міліцыі, якія прад'явілі ордар на патрэт. Са словаў міліцыянтаў, паступіў сігнал пра тое, што ў Юрчанкі нібыта знаходзіцца выбуховыя рэчывы.

Менск

Ператрус зладзілі ў былога ўдзельніка незарэгістраванай арганізацыі «Правы альянс» **Юр'я Карэнікаў**. Пасля ператрусу яго затрымалі і зымасцілі на Акрэсыціні.

16 ліпеня

Менск

У судзе Цэнтральнага раёну Менску **Антон Койпіш і Тация Пекун**, затрыманыя па падзэрніні ў датычнасці да выбуху, абскардзілі затрымані. Судзьдзі **Бычко і Есьман** не знайшли падставаў, каб задаволіць скары.

рэакцыі

Замест адказу нехта даў яму пад рэбры і падпітхнуў да стала, за якім сядзеў пан з халодным службовым выразам твару. Ён крыважэрна зірнуў на Швейка і сказаў:

— На стройце з сябе дурня.

— Нічога ня зробіш, — сур'ёзна адказаў Швейк. — Мяне вызвалілі ад вайсковай службы за ідэятызм. Слэцяльная камісія афіцыйна прызнала мяне ідётам. Я афіцыйны ідёт.

Пан з таварам злачынцы заскрыгай зубамі.

— Зьдзесыненая вамі ўчынікі, у якіх вас абвінавачаюць, съведчаць аб тым, што ў вас галава варыць.

І ён тут жа пералічыў Швейку цэлы шэраг розных злачынстваў, пачынаючы ад дзяржайной зрады і канчаючы зынявагай яго вялікасці і членаў пануючага дому. У цэнтар гэтай процымы злачынстваў была пастаўленая ўхвалы забойства эрцгерцага Фэрдынанда, адкуль адгаліноўвалася новая гронка злачынстваў, сярод якіх зырка зіхапеца падбухтарванне да бунту, бу ўсё гэта адбывалася ў грамадzkім месцы.

— Што вы на гэта скажаце? — пераможна спытаў пан з лютым выразам твару.

— Мнагавата, — бязвінна адказаў Швейк. — Што задужа — нездара.

— Вось бачыце, вы самі прызнаныце...

— Я прызнаю ўсё. Строгасць павінна быць, без яе нікту нікуды бы не дайшоў. Я, калі служыў у войску...

— Маўчач! — гаркнуў паліцэйскі камісар на Швейка. — Гаварыце толькі тады, калі вас запытваюць! Разумееце?

— Яшчэ б не разумець, — сказаў Швейк. — Асьмельлюся далажыць, разумею і ўсё, што вы маеце ласку сказаць, мату ўцямыць.

— З кім маеце зносіны?

— Са сваёй служанкай, ваша міласць.

— А ці маеце каго знаёмага ў мясцовых палітычных колах?

— А як жа, паночку, маю. Куплю вячэрні выпуск «Нациянальнай палітыкі», «сучку».

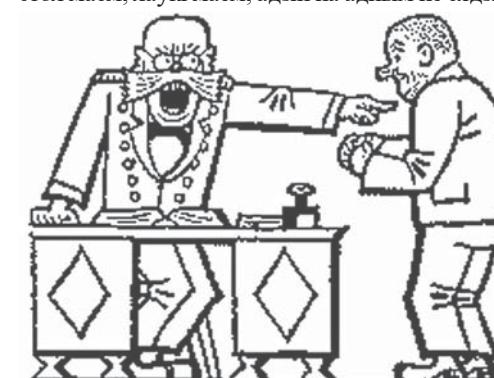
— Вон! — зароў на Швейка пан са зверскім выразам твару.

Калі Швейка вывадзілі з канцылярыі, ён сказаў:

— Дабранач, ваша міласць.

Вярнуўшыся ў сваю камэрзу, Швейк паведаміў астатнім, што гэтыкі допыт — толькі съмех адзін.

— Трохі там на вас накрычаць, а пад канец выганаць. (...) Цяпер сядзець у турме — адна прыемнасць, — нахваљваў вязыніцу Швейк. — Ні табе чвартавання, ні гішпанскіх ботаў, ложкі маем, стол маем, лаўкі маем, адзін на адным не сядзім, —

ХРОНІКА АПАЗЫЦЫІ

Віцебск

Прадстаўнік БХК у Віцебску **Павал Левінаў** быў затрыманы праста ў рэзіміці. Днём раней ён адправіўся на прыём да прокурора Віцебскай вобласці па асабістай справе. Нагадаем, раней судзьдзя **Валянціна Кісімашоўскі** на прызнаны прадстаўніка БХК вінаватым нібыта ў нецензурнай ляліцы на адрас міліцыянта пры затрыманні 27 сакавіка. Па выхадзе ад прокурора яго затрымалі супрацоўнікі міліцыі, якія мелі пры сабе пастанову суду аб 10 сутках арышту. У РУУС, куды даставілі Левінаў, яму стала дрэнна. Ён з гіпэртанным крызам трапіў у рэзіміцию. Ноч калі палаты дзялкыралі чатыры міліцыянты. Раніцай Левінаў выйдзе да рукі бальнічні ліст, і ён тут быў затрыманы. У турме правабаронца абвесьціў галадобуй.

Віцебскага распаўсюдніка незалежнай прэсы **Барыса Хамайду** затрымалі міліцыянты ў цывільнім, які перад гэтым набыў асобнік «Народнай волі». На сп.Хамайду склалі пратакол за незаконны распаўсюд прэсы.

Менск

У дзень салідарнасці актыўістаў грамадзянскай кампаніі «Эўрапейская Беларусь» зладзілі акцыю з патрабаваннем вызваліць палітычных вязняў. Маладзёны з кайданкамі на руках, са звязанымі вяроўкамі нагамі, у суправаджэнні «аховы» прайшлі па пр.Незалежнасці і ўзялікім «Памятай!»

Полацак

У дзень салідарнасці актыўістаў грамадзянскай кампаніі «Маладога фронту» і БХД

поліўку атрымліваю, хлеб даюць, збан вады прынясць, прыбліненія пад носам. Ва ўсім відзён прагрэс. Праўда, трохі далекавата хадзіць на допыт — аж па трох лесьвіцах падмыцца на паверх вышэй, але затое на лесьвіцах чыста і жыцьцёвое.

Швейк толькі закончыў

Салаш зь сям'ёй трапіў у аўтакатастрофу

Здарэньне адбылося 10 ліпеня ў Херсонскай вобласці Украіны. Лідэр барысаўскай суполкі партыі БНФ Сяргей Салаш з жонкай Вольгай і дачкой Дамінікай ехалі да сваякоў у горад Армянск. Побач з рацэнтрам Чашлынка, Салаш спыніў «Альфа-Рамэ» на ўзбочыне — Вользе трэба было прыняць лекі. Праз імгненьне ў машину ўрэзаяўся гружены МАЗ.

«Ішоў дожд, дарога вузкая. Кіроўца МАЗу каза, што яго асвяціла фара сустречная машина. Мой аўтамабіль адкінула ў ківэт метраў на 60. Праехалі між чатырма дрэвамі. Дамініка спала на заднім сядзенні. Удар прыйшоўся акурат у месца, дзе была ейная галава. Дзякую Богу, што быў

поўным багажнік. Абмежаваліся сполахам, сінякамі і драпінамі. Пасыля такіх здарэньняў па-новому пачынаеш асэнсоўваць жыцьцё», — кажа палітык.

Маторна-транспартнае бюро Украіны абяцае цалкам сплаціць страхоўку за аўтамабіль.

Палітык не паведамляў пра навіну, пакуль не вярнуўся ў Беларусь.

ЗП

Сяргей Салаш

нар. 28 чэрвеня 1974 у Слоніме. Скончыў Жодзінскі палітэхнікум (1996) і гістфак БДУ (2002). У Партыі БНФ ад 1995 г. Сёлета ідзе на парламэнцкія выбары па сілісе АДС па Барысаўскай вісковай акрузе.

Уцёкі з паэзіі ў вайну

Вялікая страсць зрабіла Караджыча сэрыйным забойцам. Піша Міхаэль Мартэнс.

Гэта праўда пераўышла самыя сымелыя фантазіі. Каторы год гадалі-думалі, дзе ж ён, гэты самы распушканы жыхар Балканай. Мо ён таіцца ў чорнай рызе ў праваслаўным маистыры? Піша свае раманы ў манаскай рэспубліцы Атос на поўначы Грэцыі, у кельпі сэрбскага манастыра Хіландар, у вінным склепе якога ўсё яшчэ вісіць ягоны партрэт?

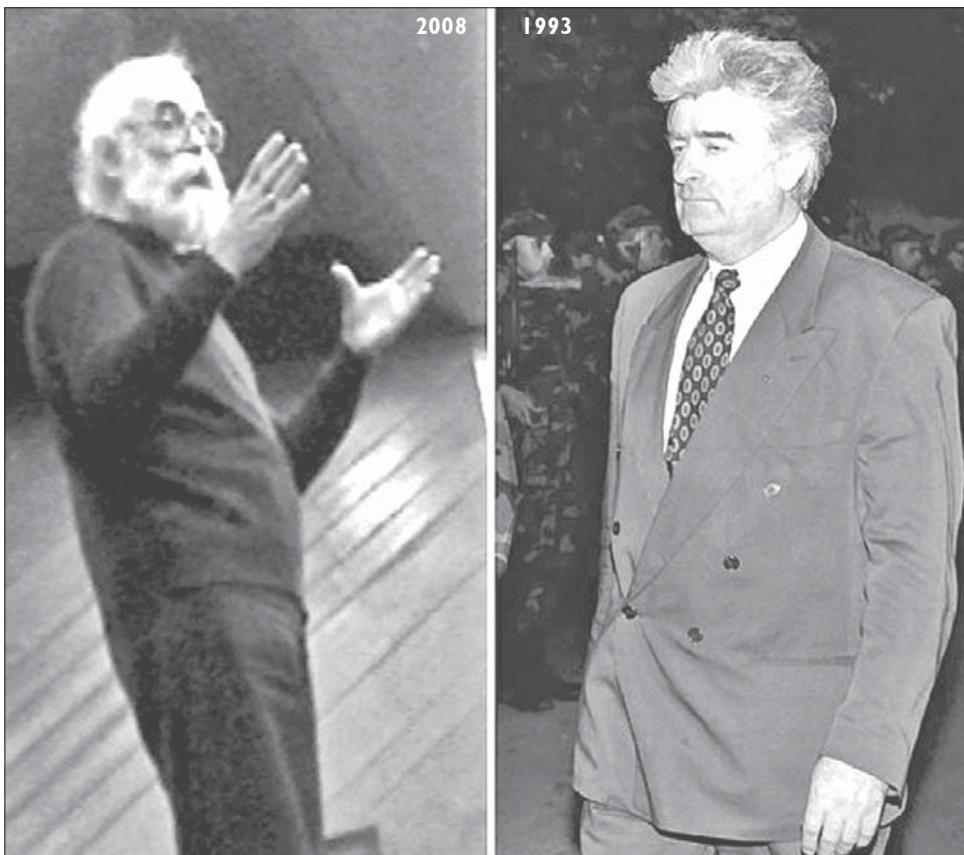
Не, казалі іншыя, ён у Рәсей, у вёсцы на возеры Байкал, пад абаронай сібирскіх адлегласцяў і крамлёўскай магуты. Альбо ён вядзе — гэткімі вэрсіі выказваліся найчасцей — неспакойнае, зацкаванае жыцьцё «лятучага чарнагорца» — выклітага, вечнага вандруніка на перарэзаным горнымі ціснінамі памежжы на сутыку Сэрбіі, кантролюванай сэрбамі. Ўсходний Босьніі ды ягоны роднай Чарнагоры.

Адказ на гэтае пытанье аказаўся такі працічны, што яго можна нават лічыць арыгінальным. Хто б падумалі: найвядомейшы (калі не лічыць экс-генэрала Младзіча) улякач ад Міжнароднага трибуналу па ваенных злачынствах у Гаазе быў арыштаваны ў звычайнім гардзікім аўтобусе ў сэрбскай сталіцы, па дарозе з новазбудаванай мікрараёну Нові Београд на прадмесце Батаніца.

Не хапала яшчэ толькі, каб на яго звязрнулі ўлагу толькі таму, што ў яго не было білета! Але нельга і сказаць, што хаця ён частка ўсіх ранейшых блытных здагадак наконт месцаў — знаходжаныя Караджыча не была на нейкі момант часу слушнай, бо ўсё-ткі ён больш чым дзесяць гадоў хаваўся ад правасуддзя, і не праездзіў жа ён увесе гэты час ў грамадzkім транспарце Бялграду.

У той самы час нельга сказаць, пі сапраўды Караджыч «хаваўся» ўсе гэтыя гады, ці праста яго не шукалі. Магчыма, ён быў цігам гэтых гадоў сапраўды «схаваўшыся» ў Бялградзе — але магчыма, ён праста тамака жыў. Ва ўсякім разе, сэцверджаны сэрбскай спэцслужбы, маўляў, яна вось так, зусім нечакана выйшла на ягоны съезд пасыля шматлadowых марных пошукаў, гучань ня надта пераканаўча.

Адначасова німа падставаў меркаваць, што Караджыч добраахвотна здаўся пад цікам новага ўраду. Калі б ён сам мог інсцінтуаць здачу, дык ягонае затрыманыне выгядала б больш бліскучая, адбылося б на большай сцене, бо Караджыч любіў вялікі размах. Вось як, скажам, пасыля 26 лютага 1993 году, калі ў падземным гаражы Сусветнага гандлёвага цэнтра ўзарваўся грузавік з выбухоў-

кай. У выпіку гэтай генэральнай рэпэтыцыі падзеяў 11 верасня 2001 году загінулі шэсць чалавек, больш за тысячу быті паранены.

Праз пару дзён пасыля тракту, у сакавіку 1993 г., газеты ўсяго сусвету напісалі, што Радаван Караджыч, тагачасны палітычны працавадыр басынскіх сэрбіаў, адмовіўся ад усякай адказнасці за гэты тракт. Раней жа Караджыч, які ў якасці прэзыдента басынскіх сэрбіаў знаходзіўся акурат у тыя дні ў Нью-Ёрку, папярэдзіў амэрыканцаў у сваім «Адкрытым лісце да амэрыканскага народу», што «трагічны і смутны тэрарыстычны ўчынак» ёсьць чарговым доказам беспасярднай небяспекі замежнага ваенага ўмішаньня ў канфлікт у Босьніі і Герцагавіне.

Сіданыне амэрыканскай авіяцыйнай гуманітарнай дапамогі над раёнамі Босьніі, што цярпелі ад сэрбскіх атакаў, ён пракаментаваў, заявіўшы, што гэтыя дзеяніні могуць ператварыць лякальны да таго басынскі канфлікт у агульнабалканскую, а мо і ўсясьветную вайну. Пасыля беспасярдкавых перамоваў у рамках ААН ён прыняў рэпарцёра «Нью-Ёрк Тайм» у сваіх гатэльных апартаментах на Мангэтане дый прадыктаваў журналісту сваю, агідна перакручаную вэрсію сутыцтваў ў Сараеве: сэрбы не асаджаюць Сараева, хапя можа так і выглядае. Яны толькі ахоўваюць сэрбскіх жыхароў басынскай сталіцы ад нападаў мусульманаў, на поўным сур'ёзе цвердзіў Караджыч.

Аднак тая зацемка з 1993 году — гэта, на саамрэч, нешта большае за эжаўцелую газэцную інфармацыю, бо яна ёсьць прынамсі адным з шматлікіх тлумачэнняў феномену Караджыча. Каб яго растлумачыць, трэба ўсьвя-

Абвінавачваны

Пракуроры Гааскага трибуналу выстаўляюць Радавану Караджычу абвінавачваныні ў злачынствах супраць чалавецтва, парушэннях законаў і звычайных вайны (ваенных злачынствах) і генацыду, усяго па 11 пунктах. Як асобныя абвінавачваныні праходзяць генацыд (у Срэбраніцы) і судзел у генацыдзе; забойствы розных катэгорый людзей кваліфікуюцца то як ваенныя злачынства, то як злачынства супраць чалавецтва; зъдзекі з мусульманаў і харватуў у канцлягерах у сэрбскай зоне Босьніі, у тым ліку гвалтаваны, падпадаюць пад артыкул «ганеніні паводле расавай, нацыянальнай ці рэлігійнай прыкметы»; дэпартация (злачынства супраць чалавецтва); тэрор супраць грамадзянскіх асобаў (ваеннае злачынства); захоп закладнікаў (ваеннае злачынства); іншыя нялюдзкія акты (злачынства супраць чалавецтва).

доміць, кім хацеў быць Караджыч перш, чым ён узышоў на правінцыйную сцэну басынскай палітыкі, рэпэртуару якой у першай палове 1990-х судзілася выйсыці на вілікую сцэну палітыкі ўсясьветнай. У 1980-х Караджыч доўга спрабаваў самасцьцвердзіцца ў інтэлектуальных гуртках тады яшчэ славутай сваёй культурнай разнастайнасцю сталіцы Босьніі і Герцагавіны.

Ён хацеў, каб яго лічылі паэтам, але ніяк ня мог прафесіянала на літаратурную сцэну Сараева. Ягоны паэтычны зборнік «Ludo koplje» (Звар’яцеля дзіда) не прыцягнуў да сябе ўвагі. Толькі з распадам Югаславіі ягоны да таго прыгнечаны імпэт прафесіяліст сабе дарогу. Басынскай вайне стала праектцый ягоной

экзальтаванай патрэбы ў тым, каб зь ім лічыліся; патрэбы, якую ён, праваліўшыся як творца, мог задаволіць цяпер у палітыцы.

Балазе, правілы гульні ў Босьніі тады вызначаў ніхто іншы, як Караджыч — сялянскі сын, перасяленец з Чарнагорыі, для якога басынская зямля і яе самабытнасць засталіся нечым чужым. Ніхто не захадзіць ягоныя вершы, а ягоны палітычны шэдэўр — асада Сараева — прынёс яму ўсясьветную вядомасць. Гэта была вядомасць, якой ён так даўно і марна прагнуну, якой жадаў, якой ён, на ягоную ўласную думку, заслугоўваў. Час помні прераможцамірнага часу павінен быў прынесці невымоўнае задавальненне такому чалавеку, як Караджыч, якога амаль усе назіралікі апісваюць як надзвычай пыхлівую, пустую і самазакаханую асобу: маўляў, у Босьніі і Герцагавіне пад ягоным палітычным кіраўніцтвам людзей мардуюць тысячамі, але матутныя палітыкі съвету хоцуть дамаўляцца ўсімі аб міры. Там, дзе ён выступае, мільгаўць камэрсы і мікрофоны, усясьветна вядомыя часопісы прысьвячаюць яму свае асноўныя артыкулы.

Ён, Караджыч, на некалькі гадоў прератвае гэту пэрыфэрью ўсясьветнай палітыкі ў яе цэнтар, і насалоджаеца магчымасцямі выказацца, як у чэрвені 1993 г. у Афінах, дзе яго з усімі цырымоніямі прымай тагачасны правадыр грэцкай апазыцыі і пазнейшы прэм'ер Андрэас Папандрэў: «Сёньня ў нас засцаліся толькі два сабры — грэкі і Бог, але гэта гэта німала», сказаў ён тады. Гэта — тыповое Караджычава выказацца, адзін з шматлікіх патрэчных сказаў кепскага раману, якім было жыцьцё Караджыча.

Ёсьць і іншае выказацца, якое яшчэ больш яскрава съведчыць пра ягонае бачанне не самога сябе. У жніўні 1995 году за тры месяцы да заканчэння вайны ў Босьніі і Герцагавіне, у інтэрвію адной швайцарскай газэце Караджыч заявіў: «Я не хачу параўноўваць сябе з Ісусам Хрыстом. Але яго таксама асудзіў увесе съвет — хадзі ён меў рацю. Я таксама маю рацю, я служу майму народу. Я мог бы ўпічы ў Эўропу, як псыхіятр я мог бы зарабіць там кучу грошай. Але я — патрыёт».

У гэтай вайне Караджычу нарэшце ўдалося атрымаць тое, у чым яму было адмоўлена за часы міру — ён быў прызнаны сэрбскім інтэлектуаламі, прынамсі іхным нацыяналістичным крылом, якое было расчараванае ў Міловічы, апантаным справай захавання ўласнай улады. Адным з інтэлектуалаў, чыгога сяброўства Караджыч шукай і якое знайшоў, быў бялградскі пісьменнік Брана Црнчэвіч, вядомы сваімі бліскучымі афарызмамі і нацыяналістичнымі цынізмамі. У ягонай кілзе афарызмаў «Дзяржэкзамэн» ёсьць адно выказацца, якое, лічы, на чале напісане ў Караджыча і яму падобных — «Прагні ўлады графаман горшы за ахвочага да пісьменніцтва ўладара».

Пераклаў зь нямецкай з нязначнымі скарачэннямі Сяргей Богдан паводле «Франкфуртэр альгемайнэ цайтунг»

Беларусь выйшла ў сусветныя лідэры па самагубствах

Гэта можна патлумачыць дэградацыяй сацыяльнага капіталу і дэгуманізацыяй. Ёсьць і сувязь зь нерэлігійнасцю насельніцтва. Затое ўзровень суіцыдаў мала звязаны з заможнасцю.

За апошняе дзесяцігодзідзе Беларусь выйшла ў сусветныя лідэры па колькасці самагубстваў. Іх узровень вялікі ва ўсіх краінах рэгіёну, але Беларусь за апошнія гады абагнала Расею, Латвію, Украіну — усіх, акрамя Літвы.

Навукоўцы тлумачаць гэтым змрочны ўзлёт ростам спажыванья алькаголю, суб'ектыўным адчуваннем адсутнасці жыццёвых пэрспэктываў, дэпрэсіўным асяродзьдзем, ніzkімі выдаткамі на культуру, а таксама тыпам культурнай традыцый.

Сацыёлягі з Інстытуту Гэлапа паказалі таксама сувязь колькасці самагубстваў з рэлігійнасцю грамадзтва. Сусветныя сацыялягічныя дасьледаваны Інстытуту з 2005 да 2006 году выявілі, што рэлігійныя краіны маюць ніжэйшыя паказнікі самагубстваў.

Рэспандэнты, якія браў ўдзел у апытаньні, адказвалі на наступныя пытанні: «Ці грае рэлігія важную ролю ў Вашым жыцці?», «Ці хадзілі Вы ў цар-

ку за апошні тыдзень?», «Ці давяраецце Вы рэлігійным арганізацыям у сваёй краіне?». Статыстыкі адказы на гэтыя пытанні давалі паказчык агульнага ўзроўню рэлігійнасці ў краіне.

Параўнаныне паказчыку рэлігійнасці ў розных краінах з статыстыкай самагубстваў за 2007 год вырысоўвае яскравую тэндэнцыю: у больш рэлігійных краінах самагубстваў менш.

Напрыклад: Філіпіны маюць найвышэйшы паказнік рэлігійнасці ў сувесце (79), у Японіі

Першасную ролю адыгрывае, відаць, суб'ектыўнае адчуванье жыццёвых бесперспектывнасці.

ён адзін з найніжэйшых у сувесце (29). А самагубства? На Філіпінах яны здараюцца ў 12 разоў радзей, як у Японіі!

Парагвай, дзе паказчык рэлігійнасці нашмат вышэйшы за суседні Уругвай, мае і статыстыку самагубстваў у 4,5 разы разаў большую за ўругвайскую.

Месца ЗША ў сувесце «рэлігійнасці» краінаў знаходзіцца недзе ў сярэдзіне (61). Гэткае ж сама месца ў гэтай краіне і паводле статыстыкі самагубстваў,

32-е — з 67 краінаў.

Інстытут Гэлапа ўключыў у сваё дасьледаванье толькі 67 краінаў, бо апошнія звесткі пра самагубстваў ў многіх краінах былі недаступныя.

Агульныя вынікі сацыёлагічнага паказчыку таксама на прыкладзе асобных рэгіёнаў, у тым ліку краінаў былага СССР. Да прыкладу, у 12 постсавецкіх краінах назіраецца выразная карэляцыя самагубстваў і рэлігійнасці. У гэтым пляне самыя выразныя краіны — Армэнія, Грузія і Таджыкістан, дзе паказнік рэлігійнасці вышокі, асабліва калі параўнаць яго з паказнікам у астатніх постсавецкіх краінах. Статыстыка самагубстваў стабільна нíзкая ў трах пералічаных краінах.

У той жа час, як вынікае з табліцы, паказнік самагубстваў мала звязаны з заможнасцю людзей.

У цэлым, больш заможныя краіны менш рэлігійныя. Рэлігійнасць змяняеца суадносна з ростам дабрабыту. Дык вось, дасьледаванье паказвае, што статыстыка самагубстваў трохі вышэйшая ў больш заможных краінах. Аднак адносіны паміж узроўнем ВУП і самагубствамі не такія моцныя, як з рэлігійнасцю.

Варта адзначыць, што бедныя краіны з больш высокім паказнікам рэлігійнасці маюць не заўсёды поўную статыстыку самагубстваў — праць не-

Краіна	узровень самагубстваў	рэлігійнасць
Беларусь	36,80	35
Расея	36,15	28
Казахстан	29,95	43
Вугоршчына	28,45	36
Славенія	25,90	41
Латвія	25,70	32
Украіна	25,15	37
Японія	24,20	29
Эстонія	21,40	21
Бэльгія	21,30	33
Фінляндыя	20,55	36
Францыя	18,30	30
Малдова	17,25	55
Аўстрый	16,15	46
Чэхія	15,80	26
Уругвай	15,45	34
Данія	13,65	29
Кубы	13,55	36
Швецыя	13,30	23
Славаччына	13,16	47
Нямеччына	13,15	37
Румынія	12,75	66
Канада	11,65	49
Нарвегія	11,55	29
ЗША	11,05	61
Індый	10,75	76
Сынгапур	10,05	68
Ірляндыя	9,75	63
Нідерланды	9,35	30
Кіргізія	9,00	48
Аргентына	8,80	49
Гішпанія	8,25	32
Італія	7,25	56
Вялікабрытанія	7,05	33
Ізраіль	6,25	44
Узбекістан	5,55	52
Калюмбія	5,30	69
Вэнесуэла	5,10	63
Бразылія	4,35	69
Грэцыя	3,20	52
Парагвай	3,05	79

Мэтады апытаньня

Вынікі атрыманыя на падставе апытаньня, зробленага сам-насам ці па телефоне, якое ладзілася ў 2006 г. і ў якім бралі ўдзел калі 1000 дарослыіх людзей з кожнай краіны. Для ўсіх краін у сувесце статыстычна памылка сярэдняга паказніку рэлігійнасці можа складаць 3%. У дадатак да памылкі выбаркі, пастаноўка пытаньня і практичныя складанасці ў правядзеніі апытаньня могуць вылівацца ў памылкі ці адхіленні ў выніках апытаньня.

Узровень самагубстваў

Узровень самагубстваў — гэта колькасць суіцыдаў на 100 000 насельніцтва, згодна з статыстыкай Сусветнай арганізацыі аховы здароўя за 2007 год, па ўсіх краінах, дзе гэтыя звесткі былі даступныя. Сярэдняя карэляцыя між рэлігійнасцю і ўзроўнем суіцыдаў была $r=65 = -64$. $P < 0,01$.

Мікола Бугай,
Раман Маладзянін;
паводле gallup.com

Съцягі «Басовішча»

Agencja Gazeta

Днепрапятоўску ўпершыню, быў зядзіўлены: музыкі выкарыстоўваюць толькі бас і бубны, але гучаньце вельмі шчыльна і зладжана.

«Што гэта за сыпіс, дзе ULIS і N.R.M.?» — наракаў на праграму 19-га «Басовішча» Лёнік Тарасевіч. Пачэсны старшыня журы на ранейшых фэстываліх сёлета быў у Борыку толькі ў якасці назіральніка. «Глядзець німа на што. Наўкол са мадзейнасцю», — выказаўся мас-так пасыля выступу 5set5.

Тэлекамэрэ і съцягі

Адна з тых рэчаў, што ўдалася на 19-м «Басовішчы», — зрабіць зь яго мэдияпадзею. Праўда, ужо падчас фэсту, а не папярэдне. Мясцовыя беларусы адзначалі, што зусім мала рэкламалася «Басовішча» сёлета. Затое выпуск мясцовага нумару Gazety Wyborczej за 18 ліпеня выйшаў з 4-сторонкавым беларускамоўным дадаткам «Газэта на Басы», а жывая трансляцыя вялася праз інтэрнэт, радыё і тэлебачанне. Што праўда, апошняя акаўчынасьць дала падставы для невялікага скандалу. Яшчэ на самым пачатку імпрэзы, на вялікае дзіве глядачоў, польскія ахойунікі змушалі апускаць беларускі съцягі. Пайшлі чуткі, што яны шкодзяць тэлекамэрэрам «Белсату». Прадстаўнік канала Аляксей Дзікаўскі ўдакладніў: ніхто ня просіць згортаць съцягі, было толькі пажаданье трymаць іх у руках, а не на дроўках. Арганізаторы фэсту дык наогул спаслаліся на польскі закон «Аб масавых мерапрыемствах», паводле якога карыстаньне тымі дрэўкамі для съцягоў забароненае. Адзін з мясцовых беларусаў, што бачыў усе 19 фэстываліў, ад гэтага інцыдэнта быў у шоку: «Такога яшчэ на «Басовішчы» не здаралася!» Крыкі глядачоў «Ганьба!» на «Басовішчы» — зъява сапраўды экзатычная.

Лукашэнка не даехаў

Конкурс маладых выканальніц на «Басовішчы-2008» быў багатым на адкрыцці, хоць і не даехаў патэнцыйны фаварыты — «Хуткі смоўж» з вакалістам, што мае калірытнае прозывішча Лукашэнка ды «Голая манашка» з харызматычным Федзем, што ніядаўна выйшаў з калені. Уразіў гурт Spita/F (2-е месца), што распрацоўваюць псыходэлічную рок-дзялянку. Падчас абвяшчэння вынікаў іхны вакаліст Андрэй Зелянэўскі заляпіў рот скотчам, на якім напісаў: «Дзякую». На такі ўчынак ён «натхніўся» пасыля леташняга здарэння, калі музыка з «Фляўса і Кляйна» крычаў са сцэны «Спасибо вам!». Вельмі цікава гучалі мясцовыя музыкі з Гарадку Overday, што адмыслова да «Басоў» падрыхтавалі беларускую праграму. На вялікае дзіве анякім прызам яны адзначаны не былі. «Глюкі» атрымалі 3-ю прэмію хутчэй за свае ранейшыя заслугі, чым за канкрэтны выступ на гэтым фэстывалі. Надта ўжо нязладжана грали магілёўцы ды і вялікія праблемы з гукам іх пераследавалі. У пэўнай ступені нечаканым можна назваць выбар пераможцы «Басовішча». Гарадзенскі гурт Tlusta Lusta працягвае традыцыі сваіх папярэднікаў — зорак беларускіх фэсташ 1990-х — «Кальян» ды Devation. На «Басовішчы» яны давалі бруднага «антыкалгаснага» панк-року, кілі з жыхароў аграгарадкоў ды аматараў сэрыялаў, а пры канцы зігралі адзін з гітоў Вясны-2006 — «Колер маёй рэвалюцыі».

На вялікае дзіве глядачоў, польскія ахойунікі змушалі апускаць съцягі.

са» ды «Уні» на сцэне «запальвалі» зусім няўсямны польскі гурт Gate і менскі «Paxic» — хлопцы душэўныя, але надта ўжо сырья што да гучання. Як выявілася, для іх выступ быў дэбютам на вялікай сцэне. Праз адбор з прынцыпу «па знаёмстве» сёлетніе «Басовішча» (асабліва другі дзень) у музычным пляне

было малацкавым. Майстар-кляс давалі ўкраінцы «І друг мой грузавік» і палякі Dick4Dick. І адны, і другія, як выявілася, зусім ня ведалі, куды прыехалі. Іх вакалісты, не згаворваючыся, выказалі думку, што «Басовішча» зьяўляецца, напэўна, «фэстывалем добрых бас-гітарыстаў». Тым ня менш, расейскамоўны

па жыцці вакаліст «грузавікоў» Антон Сыліпакоў адчую, што фэст мае нацыянальную афарбоўку і вырапшыў са сцэны размаўляць па-ўкраінску. Госці сёлетняга Sziget'у сціявалі дурнаватыя песні пра футбаліста Дэль Г'ера і заклікалі рабіць выбор на карысць мінэральнай вады. Хто бачыў гэты гурт з

Tlusta Lusta давалі на «Басовішчы» «антыкалгаснага» панк-року.

Вынікі конкурсу фэстывалю «Басовішча-2008»

Прыз ад польскага радыё «Беласток» (бясплатны запіс у студыі) — Tlusta Lusta

Прыз ад радыё «Рацыя» — Spita/F

Прыз ад тэлеканалу «Белсат» — Tlusta Lusta

Прыз ад «Польскага радыё для замежжа» — «Глюкі»

Прыз ад Беларускага аб'яднання студэнтаў — Tlusta Lusta

Прыз ад войта гміны Гарадок — Spita/F

Адна з тых рэчаў, што ўдалася на 19-м «Басовішчы», — зрабіць зь яго мэдияпадзею. Праўда, ужо падчас фэсту, а не папярэдне. Мясцовыя беларусы адзначалі, што зусім мала рэкламалася «Басовішча» сёлета. Затое выпуск мясцовага нумару Gazety Wyborczej за 18 ліпеня выйшаў з 4-сторонкавым беларускамоўным дадаткам «Газэта на Басы», а жывая трансляцыя вялася праз інтэрнэт, радыё і тэлебачанне. Што праўда, апошняя акаўчынасьць дала падставы для невялікага скандалу. Яшчэ на самом пачатку імпрэзы, на вялікае дзіве глядачоў, польскія ахойунікі змушалі апускаць беларускі съцягі. Пайшлі чуткі, што яны шкодзяць тэлекамэрэрам «Белсату». Прадстаўнік канала Аляксей Дзікаўскі ўдакладніў: ніхто ня просіць згортаць съцягі, было толькі пажаданье трymаць іх у руках, а не на дроўках. Арганізаторы фэсту дык наогул спаслаліся на польскі закон «Аб масавых мерапрыемствах», паводле якога карыстаньне тымі дрэўкамі для съцягоў забароненае. Адзін з мясцових беларусаў, што бачыў усе 19 фэстываліў, ад гэтага інцыдэнта быў у шоку: «Такога яшчэ на «Басовішчы» не здаралася!» Крыкі глядачоў «Ганьба!» на «Басовішчы» — зъява сапраўды экзатычная.

Эксперыменты

У выніку на шэсць прызёр ад арганізатораў ды спонсараў фэстывалю прэтэндавалі ... шэсць гуртоў, а сярод публік часцей можна было пачуць польскую мову, чым беларускую. Акром тутэйшых, не-шматлюднасць адбілася яшчэ і на

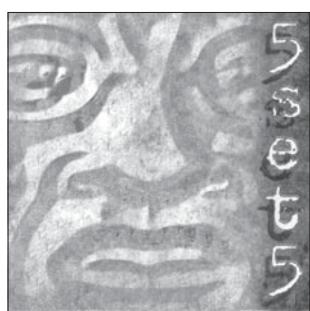
турце «Крама», які да ўсяго стаўся ахвярай арганізаторскага эксперыменту. Каманда Ігара Варашкевіча ўпершыню выступала на сцэне «Басовішча», калі яшчэ было съветла — яны адкрылі першы дзень і сабралі на свой выступ чалавек з дваццацю. «Плюс тут толькі адзін — можна пайсыці раней піць віно», — сказаў пасыля свайго сэту Ігар Варашкевіч. І гэта быў не адзіны эксперымент з праграмаю. Леташніх пераможцаў на фэст быў вырашана не запрашашаць (выступіў толькі адзін з іх — SOK). Замест «Фля́-

Глыток беластоцкага року Step

Беларускі падляскі рок мае нядоўгую, але насычаную гісторыю. Пачалася яна ў сярэдзіне 1990-х, калі беластоцкія хлопцы з гурту R.F.Braga першымі запісалі цалкам беларускамоўную праграму. Пры канцы 1990-х праект Zero-85 выступіў разам зь беларускім рок-зоркамі ў Менску. Шэраг камандаў з Падляшша пэрыядычна бралі ўдзел ў музычных складанках і праектах. Але ўсё адно — для беларусаў падляскі рок застаецца таямніцай. Ён існуе і развіваецца сам у сабе. «Для палякаў — мы беларускі гурт, а вось беларусы нас прымаюць за польскіх выканавцаў», — неяк акрэсліў ситуацыю Сенька з Zero-85. Падляскі рок ужо стаўся зъяваю, якая прытым зусім не асэнсаваная ў Беларусі. У беларускамоўным Беластоку — свае легенды, назвы якіх у Беларусі чу́хіа самы абазнаны — Viadro, «Кардон», «Гоман». Большасць цікавых праектаў, што зъявіліся пры канцы 1990-х зынклі, так і не пакінуўшы запісаў. На шчасце, новае пакаленіе музыкаў больш рупліва ставіцца да сваёй творчасці і раз-пораз засядае ў студыі.

5set5

Х,
Беларускае
аб'яднанне
студэнтаў у
Польшчы,
2007

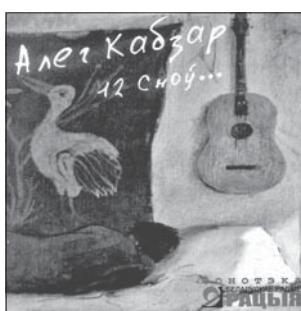
Упоровень зь беларускім рок-лідэрамі.

Беластоцкі гурт на чале з Ілонай Карпюк — добра вядомы заўсёднікам «Басовішча». Гэта іхная першая за чатыры гады студыяная праца, якая сапраўды ставіць іх упоровень зь беларускім рок-лідерамі. Калі яшчэ не-калькі год таму 5set5 на сцене ва ўро-чышчы Борык гучалі сыравата, то цяпер у іх зъявіўся свой шчыльны і пазнавальны саўнд. Перадусім гэта жорсткая гітарная музыка з разважлівымі тэкстамі, але знаходзіцца тут месца і кранальным псыхадэлічным балядам, і працяглым электронным адступленнем, якім з адным з самых шыкоўных трэкаў «Intro». Пасля некалькіх запар жывых нэрвовых нумароў асабліва чапляе мягчэйшая за астатнія «Я буду» — разынка ўсёй праграмы, хоць музыкі спачатку не хацелі яе ўключыць у альбом. 5set5 беларускія слухачы маглі б палюбіць яго менш за Indiga і (хто яго ведае!) «Новае неба». Але Ілона пры ўсёй яе грамадзкай актыўнасці свае песні сацыяльнымі матывамі не абрываючыя. Жаноцкае «Я» выходзіць на першы плян і гэта падрэсіла іхняе пасярод публікі.

на прызнаньне, урыўкамі недаказаных думак ды няпоўным пераказам асабістых перажыўанняў. У цэлым жа — гэтую працу можна паставіць у шэраг самых цікавых у беларускім року пачатку новага стагоддзя.

Алег Кабзар

12 сноў,
Centrum
Edukacji
Obywatelskiej
Polska-
Białoruś,
2008

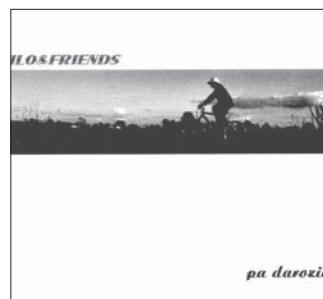

Стоячы, упісаны ў квадрат.

Алег Кабзар паходзіць з Гомелю, адукцыю атрымаў у Беларускай ака-дэміі мастацтваў, але вырашыў пераехаць у Польшчу, дзе прафэсійна заняўся музыкай. Ён саліруе ў Беластоцкое філіярмоніі, і, між іншага, піша песні для свайго задавальненія. «12 сноў» — ягоны дэбютны дыск, хоць цікаўныя маглі пачуць колькі яго песні у сумеснай працы з Тамашам Сулімам «Трэцяе акно» — у 2002 годзе хлопцы дуэтам перамаглі на «Бардаўскай песні». У музычным сэнсе гэта праграма куды багацейшая. Часам паэт хіліца ў рокавае гучаньне («Бура над правінцыяй»), а месцамі дэманструе сваю любоў да джазавай музыкі («Іду»), сустракаючыся і блозавыя матывы («Блюз»). У «Снах» сумяшчаюцца два захапленыя Кабзара — фактычна гэта назіранні мастака, толькі выкладзеныя не на палатне, а пададзеныя праз музыку. Творца назірае за рэчаіснасцю «стоячы, упісаны ў квадрат» ды шукае «адценне фіялету ў гарадzkім пэйзажы». Аранжароўкі кампазыцыі — вытанчаныя і прадуманыя да дробяззю, прытым зусім немудрагелістыя. У акампанемэнт у дапамогу акустычнай гітары пакліканыя клявішныя, кантрабас і перкусія. Кабзар сціпява на вершы Яна Чыквіна, Надзеі Артымовіч і Анатоля Сыса, але пераважная частка — аўтарскія творы. Сярод уласных шэдэўраў можна вылучыць «Буру над правінцыяй» і ўжо вядомыя з «Трэцяга акна» — «Восень. Вобраз. Сынег» і песнню пра «Паэтату», што «паміраюць тады, калі нараджаюцца чорныя лістапады».

Ilo&friends

Pa darozie,
Pragramnaja
rada
tydniovika
«Niva»,
2008

Пасуе да «Бардаўскай весні».

Калі 5set5 упісваеца ў формат «Басовішча», то іншы праект Ілоны Карпюк — Ilo&friends больш пасуе да «Бардаўскай весні». Большасць песен гэтага праекту — камэрныя баляды выкананыя ў акустыку. Сярод аўтараў твораў — сама Ілона і музыка зь Бельску Лукаш Сыцепанюк, а таксама Анатоль Сыса і Ўладзімер Каракевіч. Кожная зь песен мае патэнцыял сапраўднага гіту, асабліва «Танга», якое Ілона выконвае яшчэ з часоў на-вучаньня ў беларускамоўным ліцэі. Нельга не адзначыць харызматычных хрыплаватых вакал Ілоны, які напоўніцца раскрываеца ў чудоўнай песніцы «Synu». Вельмі добра падышоў да манеры выканання верш Сыса «Калі краты распілаваца...» (песня «26.10.2007»), які яна хутчэй не пле, а прагаворвае, як малітву. Аранжароўкі ў Ilo&friends зусім не складаныя, але поўныя нечаканых музычных хадоў (як у «Сыцяне»), а народная «Вясна-красна» (якая тут за-вецца «U vioscy») загучала зусім нечакана. Гэта музыка, якая можа спада-башца кожнаму беларусу, незалежна ад ягонага ўзросту і музычных упада-банняў.

Калі прыйдзе
сон,
інтэрнэт-
сынгл, 2008

music.fromby.net

Толькі два акорды.

Праект вядомага падляскага музыкі беларускага паходжання Лукаша Сыцепанюка — ды-джэя польскага радыё Eska і стваральніка польскамоўнага парталу пра беларускую музыку Zona. Ягоныя песні раз-пораз зъяўляюцца на беларускіх складанках («Сэрца Эўропы in Rock», «Пасадзіў Dead Reap'ку»). Step пры ўсёй сваёй любові да рок-гучаньня любіць паэксперы-мэнтаваць з электронікай. «Калі прыйдзе сон» — плён апошніх эксперымен-таў аўтара альтэрнатыўнага гімну Бельску. Музыка вырашыў запісаць праект, заснаваны на песнях, сыгра-ных толькі на двух акордах. Вядома ж, усе яны будуть розніца між сабой. Трэкі «Спалох» і «Калі прыйдзе сон» выканавца ўжо выклай ў сецива і ўжо рыхтуеца запісаць яшчэ адну канцеп-туальную двухакордавую песню.

Сяргей Будкін

Канець беларускай тэніснай казкі

Беларусы прайграли па сваім корце зборнай Польшчы матч Кубку Дэвіса (1:4). Нягледзячы на гэта, дзякую, Максім і Уладзімер!

Зараз перад нашымі тэнісістамі замаячыла пэрспектыва скапіцца на самы ніз сусьеветнай тэніснай піраміды. Зборная Польшчы датэрмінова выйграла матч Кубку Дэвіса. Потым прайшлі яшчэ дзівзе сустрэчы. Адну беларусы выйграли: Андрэй Каратчэння перамог Ежы Яновіча 3:6, 6:2, 6:4.

У беларускай тэніснай казкі аказаўся драматычны фінал. Палякі ехалі ў Менск... каб прайграць. Амаль усе спэцыялісты прадказвалі перамогу беларусам, асабліва пасля таго, як адмовіліся ехаць у Менск першыя нумары зборнай заходніяй суседкі: Алейнічак і Кубат.

Другім нумарам у палякаў паехаў 17-гадовы Ежы Яновіч, які ў пятніцу жорстка ўказаў Мірнаму на ягонае сёньняшнє месца ў сусьеветнам тэнісе, раскатаўшы беларуса ў трох сэтах.

Цяпер зборная Беларусі ў ве-расыні пазмагаеца са зборнай Грузіі за права застацца ў 1-й Эўра-Афрыканскай групе Кубку Дэвіса. Гаспадар матчу шчэ не вядомы. Той, хто прайграе, падае яшчэ ніжэй, у 2-ю групу, адкуль выбрацца будзе вельмі цяжка.

Чатыры гады таму беларусы дабраліся да паўфіналу асноўнай групы Кубку Дэвіса, дзе прайграли зборнай ЗША. А да гэтага былі бліскучыя перамогі над Рассеяй, Аргентынай, праз год — над Гішпаніяй.

Таму вінаваціць Мірнага і Ваўчкова ў пройгрыши палякам ня

тое, што не выпадае, а антычала-вечна.

Яны некалькі год запар удвох трymалі зборную Беларусі сярод 16-ці наймацнейшых зборных сусвету.

Да гэтага часу не забыць той драматычны матч Беларусь — Расея ў лютым 2004 г. Прычым памятаеца настолькі траўма Ваўчкова, атрыманая ім у першым матчу, а потым ягонае бліскуче вяртанье на карту ў нядзелю, а мэгагульня (у гэтым слове ніякай іроніі) Максіміліян Мірны — Марат Сафін. Гульня, што доўжылася пяць гадзін. Але варта было зазірнуць тэлекамэрэ ў очы Макса, каб зразумець, ён або выйграе той матч, або памро на корце. Трэцяга ня дадзена.

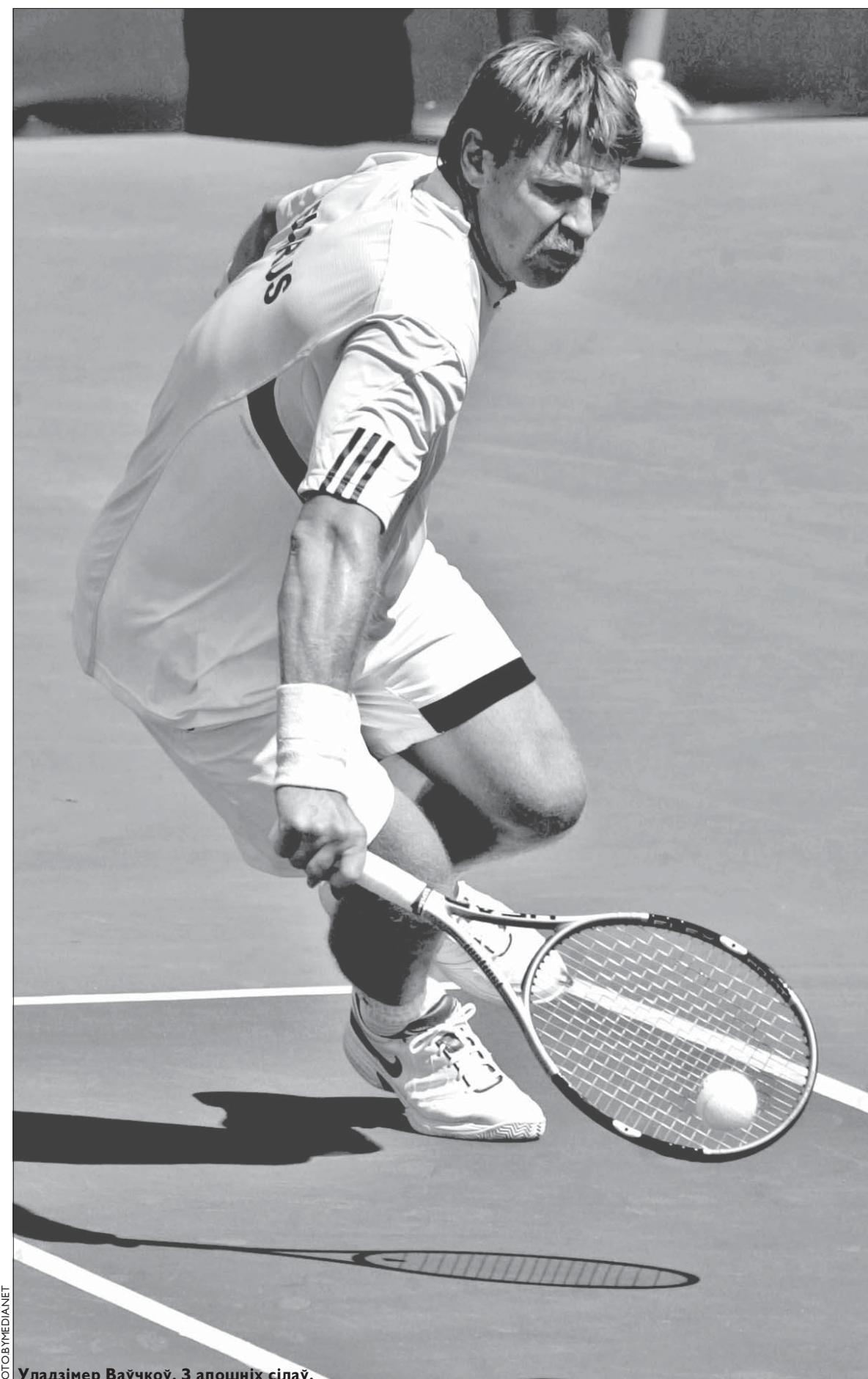
Віна ў сёньняшній паразе кіраўніцтва беларускага тэнісу. За тое, што за 10 год ніхто на зъмену Мірнаму і Ваўчкову ў мужчынскім тэнісе не прыйшоў. У Швайцарыі адмаліяеца гуляць за зборную Фэдэрэр, там трагедыі ня робяць, бо хапае тэнісістай.

У нас жа толькі вечна моладзь, што падае надзеі, якая нічога не паказвае, бо ёй не даюць гуляць. Дзе ж досьведу набірацца?

Казка скончылася, пачынаючы суворыя будні бяз Мірнага і Ваўчкова.

Дзякую вам, Максім і Уладзімер, за тое, што радавалі нас цягам некалькіх гадоў, і даруйце за тое, што не далі нам своечасова і годна ссыць.

Міхась Трайчанскі

Уладзімер Ваўчкоў. З апошніх сілаў.

У Жыровічах быў пажар

Досьвіткам на тэрыторыі Свята-Усьпенскага манастыра ў Жыровічах загарэўся прадуктовы склад. Гасілі пяць пажарных разьлікаў. Пацярпелых няма, але дужа пашкоджаная страха будынку ды пагарэлі прадукты.

Налётчыкам далі тэрмін з трансферам

Гэтае небяспечнае злачынства было ўчыненае ў 2005 г., і доўгі час яго не ўдавалася раскрыць. Тады сярод белага дня на дарозе была абстралянія аўтамашына, на якой

весьлі месячную зарплату работнікам Гомельскага горнаўзбагачальнага камбінату. Шэсцьць узброенных злачынцаў у масках зьніклі зь месца здарэння з больш як 109 млн рублёў.

Злачынцы знайшліся на суседнім расейскім Браншчыне. Амаль праз год там затрималі двух украінцаў, якія спрабавалі перайсьці мяжу ва Ўкраіну з мяшком, у якім знаходзіліся часткі аўтамата Калашнікава і вінчэстара. Па выніках съледзства, двое злачынцаў правядуць па некалькі гадоў у расейскіх турмах, адзін (таксама ўкраінец) — ва Украінскай. А калі яны

там адбудуць пакаранье, іх даставяць у беларускую турму: аднаго на 11 гадоў і двух — на 9.

Траіх жа іх суўдзельнікаў таго злачынства дагэтуль знайсці не ўдалося.

У Салігорску знайшлі баксёра з нажом у грудзях

Ва ўласным доме з нажом у грудзях знайдзены мёртвым 38-гадовы баксёр Віталь Шкраба. Цела спартсмена знайшла ягоная маці. Съледчыя ліцаць, што ён скончыў жыцьцё самагубствам. Баксёр апошнія гады пакутваў ад невыноснага болю ў сціліце. Дзіверы ў

пакой загінулага былі замкнёныя знутры. Віталь Шкраба пачаў прафесійную кар'еру ў 1997 годзе. У рэйтынгу баксёраў зь Беларусі ў супэрцяжкай вазе ён займаў трэцяе месца.

Непагода нарабіла шкоды

У выніку моцнага ветру пашырелі паселішчы ў Гомельскай і Менскай абласцях, у 30 хатах былі пашкоджаны дахі, у Петрыкаўскім раёне абрываўся воданапорная вежа, багата дзе на Палессі палегла жытла. Тым часам працягваеца ліквідацыя пасылдкаў моцнага ветру, які 14

ліпеня пакінуў безь сівята 50 паселішчаў і моцна пашкодзіў лясы ў Бярэзінскім раёне.

У прыродзе таго ўрагану было нешта містычнае, паведамляе АНТ. Калі ствалы хіліліся да зямлі, мэтэастанцы фіксавалі хуткасць ветру ўсяго 8 мэтраў у сэкунду.

Патлумачыць гэткія дзівосіў надвор'я ня могуць нават сынотыкі. Кажуць, што рэзкія парывы ветру мелі лякальны характар.

У ліквідацыі цяпер задзейнічаны больш за 2 тысячи чалавек ды больш як 500 адзінак тэхнікі. У суботу на месца прыяжджаў намеснік прэм'ер-міністра Віктар Бура.

Па рацэ далёка курыва плыло

16 ліпеня за тры мэтры ад Нёману нашыя памежнікі затрымалі аўтамабіль «УАЗ» і двух беларусаў. У часе дагляду ў кузаве машыны знайшлі 24 тысячи пачакаў цыгарэтаў расейскай вытворчасці. Яны былі запакаваны ў гумовыя брэзэнтавыя чахлы й падрыхтаваныя да пераправы цераз Нёман у Літву. Прыблізна сума ацэнкі сканфіскаванага грузу склала 36 млн рублёў.

У Горадні дзеци зладзілі «маленькі Парыж»

Дзеци гулялі ў старым «Маскічы» і падпалилі

аб усім патроху

яго. Здарылася гэта сядр дні ў гарадзенскім мікрараёне Вішнявець. Аўто было няспраўнае, але мела нумарныя знакі. Паводле відавочцаў, пажарныя звязліся хутка і за кароткі час ліквідавалі пажар. Ніхто не пацярпеў.

У Менску абраставаны клуб гульнявых аўтаматаў

Крымінальная справа па ч. 2 арт. 206 Крымінальнага кодэкса (рабаванне) распачата Каstryчніцкім РУУС Менску па факце абраставання клубу кампьютарных аўтаматаў на вул. Казінца. Злачынства было ўчынена раніцай 22 ліпеня. Супрацоўнікам міліцыі, якія прыбылі на спрацоўку трывожнай кнопкі, апрацтар клубу, 19-гадовая жыхарка Менску, паведаміла, што невядомы зайшоў у незачынене памяшканье клубу і, пагражжаючы, забраў выручку ў памеры больш як 3 млн рублёў.

У Лошніцы станеш – бяз паліва ўстанеш

Дрэнную славу набывае неахоўная стаянка ля вёскі Лошніцы на Барысашчыне. Цягам тýдня тут двойчы зълівалі дызпаліва з аўтамабілю замежнікаў. 14 ліпеня было скрадзена 80 літраў дызпаліва й 11 рамянёў агулам на больш як 900 тысяч рублёў у расейскага кіроўца. І ўжо 20 ліпеня ў міліцию зъвярнуўся кіроўца з Віленшчыны. На стаянцы ля Лошніцы ўчнача з ягонага грузавіка «Вольва» невядомыя зламысьнікі скралі 800 літраў дызпаліва на суму 1 мільён 780 тысяч рублёў.

У Менску злавілі «сумленнага кілер»

У Менску затрыманы маляр, які называўся багатым людзям кілерам і прапаноўваў заплаціць за невыкананне ў адносінах да іх «замовы». Адмова каштавала 1500 далераў. Ахвяраў злачынца выбіраў мэтаскіравана: выбіраў у дварах самыя дарагія машыны і даведваўся ўсю неабходную інфармацыю пра іх гаспадароў пад рознымі прыстойнымі прычынамі ў суседзі. «Кілер» ужо адседзеў сем гадоў у турме за малярства, і толькі ў красавіку выйшаў на волю. Плян сваіх дзеяньняў ён

распрацаваў у калёні.

У Менску кіроўца ўчыніў дзіве аварыі за 60 сэкундаў

22-гадовы кіроўца «Мэрсэдэс» ўмудрыўся ноччу ў Менску за адну хвіліну двойчы трапіць у дарожна-транспартны здарэньні. Першое ДТЗ адбылося каля паловы трэцій ночы на перакрыжаванні вуліцаў Старожоўскай і Багдановіча: кіроўца парушыў патрабаваныя дарожнага знаку і ў выніку сутыкнуўся з «Фольксвагенам». Замест таго, каб застацца на месцы аварыі, парушальнік даў газу. Але праз хвіліну на вуліцы Янкі Купалы ён разьбіў свой «Мэрсэдэс» аб слуп. Кіроўца зь пераломамі касцей тазу і траўмай жывата быў тэрмінова дастаўлены ў бальніцу.

У Гомелі таксіст зьеў гроши

Падатковыя інспектары праводзілі рэйд па выяўленні нелегальных таксісту. Зауважыўши легкавушку, абсталіваную пад таксі, але без дзяржаўных нумароў, яны вырашылі пракацца. Вадзіцель за паслугу запатрабаваў зь іх 20 тысячай рублёў. Разылічыўшыся пазначанай купюрой, інспектары прад'явілі пасьведчаны. Кіроўца імгненна, нібы цыркавы фокуснік, праглынуў гроши. Аднак доказаў ягонай незаконнай дзеяльнасці ўсё адно хапіла на штраф.

Пад Бабруйскам разьбіўся самалёт

Трагедыя здарылася на хутары Токары ў суботу. На вачах у лётчыка-курсанта, інструктара, мясцовых жыхароў і пастухоў упаў і загарэўся самалёт «Вільга-35А». Пілёт загінуў.

Гэты самалёт быў выпушчаны ў Польшчу ў 1984 годзе. Ён належаў тутэйшаму аэраклубу «Бабруйчані», які займаўся падрыхтоўкай лётчыкаў.

У гэтых дзень, як звычайна, курсанты вучыліся лётаць на плянірах. Адзін з іх прыземліўся ля Токару, і інструктар выклікаў з дыспетчарскай аэрадрому самалёт, каб той адбуксіраваў безматорны лягальны апарат назад на пляцоўку.

Самалёт «Вільга», кіраваны спрэктываваным пілётам, які 13 гадоў

адслужыў у войску ў Заднім пасыпаха буксіраваў плянэры ў аэраклубе, падчас развароту над хутарами раптам стаў рэзка зьніжацца, урэзваўся ў зямлю між хатамі і загарэўся.

На хутары ніхто не пацярпеў.

Мох пад аховай

На Гарадзеншчыне да 16 закальнікаў рэспубліканскага значніня, хутка дадасца яшчэ адзін — «Белы мох». Гэта 800 гектараў лясоў у Астрэвецкім раёне з унікальнай расліннасцю ў рэдкімі відамі птушак і зывяроў. Раешніем ablwykanamu на запаведнай тэрыторыі забаронена секчы лес, праводзіцца мэліярацыя, здабываецца торф. Агульная плошча асабліва ахоўных тэрыторый складае ў Прывялені больш як 260 тысяч гектараў, альбо 10% тэрыторыі вобласці.

У Крыме ад сутыкнення зъ яхтай загінуў беларус

У акваторыі крымскага гораду Алушта беларус на водным матацыкле сутыкнуўся зъ яхтай. На вялікай хуткасці скутэр «Ямаха» не паспел выруліць і ўрэзваўся ў борт прыватнай яхты «Анжаліка». 26-гадовы юнак, жыхар Менску, які кіраваў гідраматацыклам, ад атрыманых траўмуў загінуў на месцы.

Малады чалавек перад гэтым выпіваў на беразе з сваім сябруком. Затым хлопцы ўзялі на пракат скутэр і зладзілі «гонкі». Сябра загінулага ўратаваўся дзівам: за некалькі імгненняў да ўдару ён на павароце зваліўся ў ваду.

У ЗША загінула беларуская студэнтка

У горадзе Скарбара (штат Мэн) на сцяне будынку Dunstan Schoolhouse Restaurant вялікімі літарамі было напісаны «Sveta». Супрацоўнікі хадзілі, прышлілі ўшы ў жалобныя стужкі.

Ля ўваходу ў рэстарацыю ляжалі кветкі, паветраныя шарыкі і плюшавыя цацкі. На дошцы аўтавіселя фата сымпатычнай дзяўчыны і паведамленьне пра яе трагічную гібел.

18-гадовая Святлана Аўсейчык прыехала ў

ЗША на пачатку лета па праграме моладзевых абменаў. Разам яшчэ з чатырма беларускімі студэнтамі яе накіравалі на сэзонную працу ў рэстарацыю хуткага харчаванья.

З ліпеня, калі яна ехала на ровары, яе зьбіў аўтамабіль. За рулём быў 20-гадовы Пітэр Хуарэс (Peter Juarez). Дзяўчыну тэрмінова даставілі ў мясцовы шпіталь, дзе яна памерла праз тыдзень.

Паліцыя вывучае абставіны трагедыі. Прычына наезду аўтамабіля Пітэра Хуарэса на Святылану Аўсейчык пакуль ня высьветленая. Гэта могуць быць наркотыкі, алькаголь або перавышаная хуткасць.

Ніякай расейскай душы не існуе

Пра гэта съведчыць дасьледаваньне Тартускага ўніверситету. Навукоўцы высьветлілі, што стэрэатып унікальнага расейскага чалавека — такі ж міф, як і «расейскі дух», і «асаблівы характар» (г.зв. «особенная стать»).

Падчас дасьледаваньня быў апытаны 11 000 расейцаў і атрыманыя звесткі, што расейскі чалавек, як на генетычным, так і асабасным узроўні, вельмі падобны на іншыя народнасці съвету.

«Мне здаецца, што ў палітычным аспекте гэта важна, — кажа прафэсар Юры Альлік. Напрыклад, апраўдаўца якуюсці палітычную систэму тым, што такі расейскі народ ці што дэмакратыя ды іншыя празаднія каштоўнасці яму супрацьпаказаныя, — чыстая дэмагогія.

Просты, рэальны расейскі чалавек, якога цэнтры, нічым не адрозніваеца ні ад латыша, ні ад эстонца, ні ад людзей іншай нацыянальнасці», — кажа прафэсар Альлік.

Дзіця заехала ў Галандыю на ровары

Трохгадовая жыхарка Нямеччыны самастойна дабралася на ровары да Нідерляндаў, дзе яе звойнікі мінаві. У нядзелю раніцою малая турыстка выехала з роднага дому ў Харэн (Ніжняя Саксонія), які знаходзіцца зусім побач з мяжой Нідерляндаў.

За трох гадзін маленькая раварыстка дабралася да суседніх дзяржав, пераехала сымбалічную мяжу і праехала яшчэ шэсць кіляметраў па тэрыторыі Нідерляндаў. Дзяўчынку звойнікі прахожыя і павозілі куды трэба.

Капуцын-мэталіст

Апрануты ў традыцыйную карычневую адзежу і сандалі, падперазаны вяроўкай, 62-гадовы брат Чэзарэ Баніцы не падобны да звычайнага выкананіцы музыкі ў стылі хэві-мэтал. Аднак калі музыкі вакол яго бяруць першыя акорды, сівы дуўгабароды манах з ордэну капуцынаў, былы місіянэр у Кот-Д'Івуар,

пераўвасабляеца і пачынае трэсці галавой, выкрываючы ў мікрофон слова пра алькаголь, сэкс, тытунь і жыццё ў цэлым.

Называючы сябе «съеваком-прапаведнікам», Баніцы ў чэрвені стаў адным з хэлайнэрэу італьянскага фэстывалю цяжкай музыкі «Богі металу», дзе ён выступаў са сваёй групай Fratello Metallo побач з Iron Maiden.

«Гадоў 14—15 таму я трапіў на канцэрт гурту Metallica і закахаўся ў хэві-мэтал, калі адчуў яго энэргетыку, — кажа Баніцы. — Я лічу хэві-мэтал самай энэргічнай, самай жывой музыкай».

У чэрвені лэбл Tres Accords Records выпусціў другі металічны альбом манаха пад назвай Misteri, створаны пад уплывам творчасці групы італьянак, якія съпяваюць пра Панну Марыю.

У Зымбабвэ скончылася папера, каб друкаваць гроши

Інфляцыя ў эканоміцы краіны дасягнула 2,2 млн працэнтаў, паведамляе Цэнтральны банк краіны. Ніколі яшчэ з моманту сканчэння Другой сусветнай ніводная эканоміка съвету не фіксавала настолькі значнага ўзроўню інфляцыі.

У Зымбабвэ скончылася папера, каб друкаваць на ёй гроши, пасля таго, як Эўрасаюз у рамках санкцый у дачыненіі да рэжыму Мугабэ забараніў німецкай кампаніі друкаваць грошовыя купюры. Летасць гіперінфляцыя прывяла да зъяўлення банкноты ў 1 мільён зымбабвійскіх далераў, затым — 500-мільёнай купюры.

Паводле радыё «Свабода», BelaPAH, «Звязда», novonews.lv, mykursk.ru, ont.by, fightclub.by, kurier.lt, Бі-Бі-Сі

Лошыца дзеліць лёс беларускай культуры

150 чалавек узялі ўдзел у акцыі ў абарону Лошыцкага парку, што адбылася вечарам 21 ліпеня ў Менску.

Прычынай правядзення акцыі стаў санкцыянаваны гарадzkім уладамі пачатак земляных і будаўнічых работ на тэрыторыі старажытнага парку.

«Мы павінны зьдзівіць сваіх унукаў садам, якому 100 гадоў, — заяўляла на імправізаваным мітынгу адна з арганізатарав акцыі мастачка Ніка Сандрас. —

Усе работы, што вядуцца цяпер у парку, павінны быць замарожаныя. Мы павінны думаць, што рабіць для таго, каб парк, пачатак якога быў закладзены ў XVI стагодзізі, быў захаваны для нашых нашчадкаў. Сённяшняя акцыя — гэта першы штуршок да таго, каб захаваць Лошыцу».

Паводле словаў спн. Сандрас, праз два

тыдні ў парку плянунецца правесыці масацкі пленэр, удзельнікі якога будуць моляваць прыгожыя куткі Лошыцы.

Прысутныя прынялі адозву да кіраўніцтва Менгарыканкаму, у якой выказана занепакоснасць пачаткам работ па рэканструкцыі парку.

«Ні будаўнікі, ні адміністрацыя парку ня могуць паказаць плян рэканструкцыі. Разам з тым, бісконца цыркулююць чуткі аб тым, што парк будзе ператвораны ў забуйлівую зону», — гаворыцца ў адозве.

Удзельнікі акцыі запатрабавалі апублікаваць у СМИ плян рэканструкцыі парку, правесыці грамадzkую дыскусію з удзелам спэцыялістаў — экологияў і гісторыкаў, а таксама прыпыніць на час амбэркаванняння ўсе работы ў Лошыцы.

Акцыя доўжылася прыблізна гадзіну.

Паводле інформацыі старшыні Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антона Астаповіча, плян рэканструкцыі прадугледжвае поўную змену ляндшафту старажытнага парку. У прыватнасці, ад вялікага пладавага саду застанецца толькі невялікая частка.

Цэнтрам Лошыцкага сядзібна-паркавага комплексу XVIII—XIX стст. на паўднёвай ускраіне Менску, на месцы сутокі рэк

Мастачка Ніка Сандрас.

Свіслач і Лошыца, звязаныя лошыцкі сядзібны дом. Сядзіба стаіць на грэбні абалоннай тэррасы, мае асымэтрычную аб'ёмна-прасторавую кампазицію, складаецца з драўлянага аднапавярховага і прыбудаванага да яго цаглянага двухпавярховага аб'ёмаў. У дэкарэтавым афармленні фасадаў выкарыстаныя драўлянныя разныя дэталі, у тым ліку слупы галоўнага уваходу, аконныя шалёўкі і карнізныя паясы. У інтэр'еры захаваліся ляпніны дэталі, абліцоўка сценаў дубовымі панэламі і каляровая кафля. У пісьмовых кръніцах першая загадка аб лошыцкім сядзібным доме датуецца канцом XVI — пачаткам XVII стст. Гэты дом у свой час наведвалі многія дзеячы беларускай культуры, у тым ліку Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч.

Сяргей Пульша, БелаПАН

Шклойскі афор

Беларускі відэацэнтар наладзіў прэм'еру дакументальнай стужкі Юр'я Цывяткова «Шклойскі афор» пра самага знакамітага авантурніка Магілёўшчыны. Піша Андрэй Расінскі.

Сямён Зорыч — адна з найцікавейшых фігураў XVIII ст. Фаварыт Кацярыны II — які адкрыў у падраным яму Шклове свой знакаміты тэатар, заснаваў кадэцкі корпус і некалькі мануфактураў. Дзякуючы Зорычу Шклойу на кароткі час стаўся карцёжнай сталіцай Эўропы і балетным раесм.

«Шклойскі афор» Цывяткова — гэта замілавальнае барока і ракако, пышнотынія карункі і пышна-чырвоныя шаты. Цывяткоў — аўтар вядомай кіна-казкі «Марынка, Янка і тайна каралеўскага замку» і музычнай камэдыі зь «Песніярамі» «Ясь і Яніна», што былі жорстка аблаяныя крытыкамі. Але кічавы стыль Цывяткова, дасюль не ацэнены належным чынам, праста квітнее ў карціне пра авантурніка — і прыносяць незапраграваную асалоду. Зоя Белахвосцік чытае тэкст у шыкоўным строі імпера-

Барочная стужка на шклойскую тэму, незалежна ад волі стваральнікаў набывае рызыкойную двухсэнсоўнасць. А бездакорная расейская мова карціны зь фінальнаю фразай пра «непарушную еднасць культуры, гісторыі, лёсаў Рasei і Беларусі» — здаецца карцёжным фокусам Зорыча.

Шклойскі афор (Шкловскі афор)

Беларусь, 2008, каляровы, 27 хв.

Вытворчасць: Беларускі відэацэнтар

Рэжысёр: Юрый Цывяткоў, паводле сцэнару Юр'я Цывяткова і Уладзімера Мехава

Жанр: Дакументальны афор

Адзнака: 5 (з 10)

Пленэр на радзіме Быкава

20 ліпеня ў Бычках Вушацкага раёну адкрыўся XVII Драздовіцкі мастацкі пленэр. Да ўдзелу запрошаныя 20 мастакоў, а таксама Рыгор Барадулін, бард Георгі Станкевіч. У рамках творчай акцыі пройдуць сустэрэны з сястрой пісьменніка Валянцінай Быковай, выставка твораў, напісаных падчас пленэру, які будзе доўжыцца да 30 ліпеня.

Адчыніцца Новы драматычны тэатар

Тэатральны сезон Новы драматычны тэатар (раней зваўся «ДЗЕ-Я?») пачне ва ўласным памяшканні. Рэканструкцыя будынку былога кінатэатру «Радзіма», што на вул. Чайкінай, набліжаецца да завяршэння. Цяпер тут уцяпляюць сцены і рамантуюць глядацкую залю на 200 месцаў. У тэатры зьявяцца дзівэ шатні, зімовы сад, кавярня для актораў і гледачоў. Сезон можа пачацца крыху пазней, чым звычайна — у

кастырчніку альбо сінежні.

Пачынаеца рэканструкцыя Вітаўтавага замку

У сярэдзіне жніўня ўязнную вежу Старога замку ў Горадні зьбіраюцца зачыніць на рэканструкцыю. Аднак зачыніцца для наведнікаў замак ня будзе. Рэканструкцыя будзе зробленая паводле праекту, падрыхтаванага пад кіраўніцтвам дырэктара УП «Інстытут Горадняграмадзянпраект» Уладзімера Дзяшка.

У Юрэвічах будзе музэй

Мінкульт ўзгадніў праект стварэння музею пад адкрытым небам — стаянкі першабытнага чалавека ў Юрэвічах Калінкавіцкага раёну. Узрост тас стаянкі — прыкладна 26,5 тыс. гадоў. Адной з найбольш сэнсацыйных знаходак археолягіў там стала галава маманта з біўнямі, якая захавалася цалкам. Добраўпарадкаваная тэрыторыя месца стаянкі, збудаваная лесьвіца на ўзгорак, дзе будзе

знаходзіцца назіральная пляцоўка. Экспазыцыя жыцця першабытнага чалавека разьмесьціцца ў разрэзе ўзгорку, дзе праводзіліся раскопкі. Ужо падрыхтаваныя канцэпцыя музею й тэматычна-экспазыцыйныя плян. Музэй будзе ўяўляць дзіве майстэрні: па апрацоўцы крэмению і майстэрню першабытнага мастака. Плянунецца ўстанавіць тры фігуры — мужчыны-палаўнічага, жанчыны, якая ачышчае шкуру, і дзіцяці, якое паліць вогнішча.

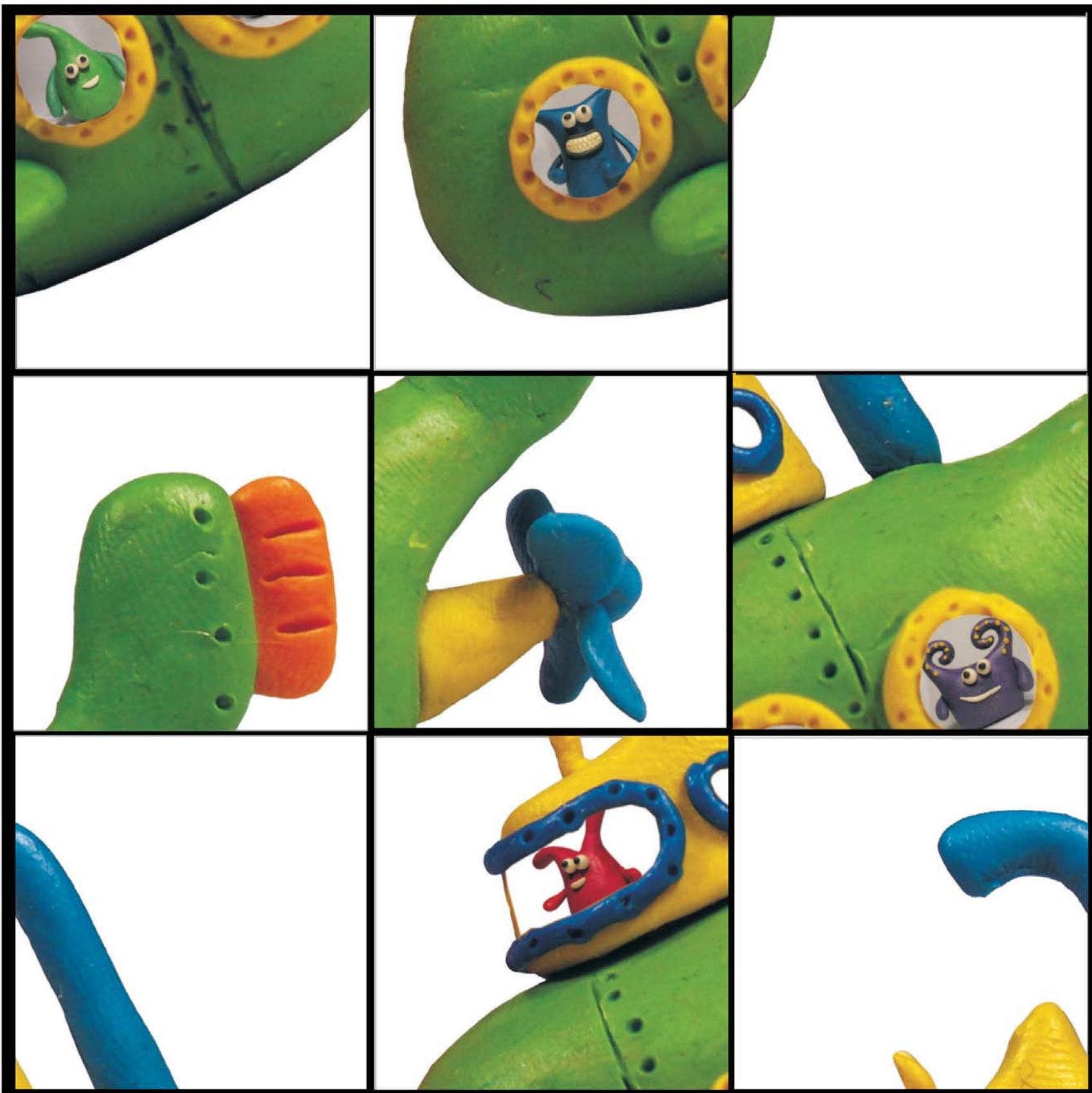
Трагічна загінуў Валер Місюк

У свой 31 дзень народзінаў трагічна загінуў віленскі беларус Валер Місюк, намеснік старшыні Віленскага таварыства беларускай культуры. Трагедыя адбылася ў вёсцы на Мядзельшчыне, адкуль паходзілі ягоныя бацькі. Валер Місюка забіла токам у лазні. Па горкай іроніі лесу Місюк доўгі час працаўаў у Вільні інжынэрам-электрыкам.

СМ; радыё «Фацыя», БелаПАН, БЕЛАТА

Выраж простакутнікі і складзі зь іх карцінку!

Любі - складанкі

Капітан Танака ©

КАНЦЭРТЫ

Крамы
7 жніўня ў «Графіці»
(зав. Калініна, 16) а 20-й
— канцэрт «Крамы». Т.: (029)
671-58-65, (029) 254-49-09

9-10 жніўня. Украіна.
Львоў. Be Free

Хэдлайнэры фэстывалю: «Крамы», ULIS, Neuro Dubel, T-Love (Польшча), «Тартак» (Украіна). Дабраца можна пасажырскім цягнікам С.-Пецярбург — Львоў (адпраўленне з Менску 2.24, прыбыццё ў Львоў 15.19, штодзённы), Менск — Івана-Франкоўск (адпраўленне 15.47, прыбыццё ў Львоў 9-га жніўня а 4.54 (праз дзень) альбо аўтобусамі ці электрычкамі з Бе-расьця.

14-17 жніўня. Літва.
Нарвілішкі. Be2gether
Выступаючы: Groove
Armada, Fool's Garden,
Infected Mushroom,

ОСІМІРА, Mauzer і іншыя.
Для грамадзянаў Беларусі пры наяўнасці квітка на фэст аднаразовая віза ў Літву будзе выдавацца бясплатна, але ў адпаведнасці з усім правіламі выдачы візаў. Квіткі можна набыць праз сеіва: www.tiketa.lt

ВЫСТАВЫ

«Усё для яе!»

Да 1 жніўня ў PhotoGallery ZHNYTA (кінатэатар «Цэнтральны, пр. Незалежнасці, 13) працуе выставка вясельнай фатаграфіі «Усё для яе».

Не Аб'ектыўная реальнасць

У галерэі «Сьвет фота» (Прытыцкага, 10) да 1 жніўня працуе фотавыста-ва «Не Аб'ектыўная реальнасць». Гэта супольны праект двух фатографаў з Таль-яці (Расея) — Натальі Дзю-кавай і Алега Тарасава. Усе працы зінтыя на камэрку-аб-скуру. Першое фота такой камэрай было зробленое яшчэ пры канцы 19 ста-

годзьдзяя, але багата хто й да сёньня, пэўна, ня ведае пра такі цікавы спосаб адлюстра-вання рэальнасці.

Гараджане

Да 31 жніўня ў галерэі візуальных мастацтваў Nova (Веры Харужай, 16) працуе выніковая выставка Другога рэспубліканскага фата конкурсу «Менскія фа-таграфіі. Гараджане».

Выцінанка

У Мастацкім музэі пра-цуе выставка «...Карагодзіл, съявалі...» Вячаслава Дубінкі. На ёй можна ўбачыць мастацкую сюжэтную выцінанку і ручнікі, выкананыя ў тэхніцы выцінанкі.

Чэпік у Шчамялёва

У галерэі Шчамялёва (пр. Ракасоўская, 49) працуе выставка твораў Міхала Чэпіка, прысьвечаная Дню гораду «Мой Менск». Чэпік тварыў у розных жанрах станковага жывапісу, а такса-ма ў акварэлі, графіцы ды плякаце. Ягоныя пастэлі захоўваюцца ў многіх мас-

тацкіх калекцыях за межамі Беларусі. У свой час Міхал Чэпік праславіўся сярод тэатралаў як аўтар сцэнаграфіі да опэры «Вэртэр» Жуля Маснэ.

Схавалі ад рэвалюцыі

У Музэі гісторыі і культуры Беларусі ўпершыню экспануецца «менскі скарб» — унікальны збор срэбных предметаў чатырох стагодзьдзяў. Місы імператараў, скрынічка князёўны, георгіеўскія крыжы, ажурныя вазы і падсвечнікі — усяго 547 рэчаў, створаных майстрамі заходнезўрапейскай і расейскай школаў. Скарб быў знайдзены пры правядзенні будаўнічых работай на пешаракрыжаванні вуліцаў Валадарскага і Ўрыцкага ў сталіцы 4 жніўня 1988 году. Хутчэй за ўсё, скарбы былі зарыты ў зямлю пасля рэвалюцыйных падзеяў 1917 году.

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

30 (ср), 31 (чц) — «Ядвіга» (дэтктыўная гістарычная драма ў адной дзеі)

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Страшная казка для непаслухмянага чорта

Хэлбай II: Залатая армія (Hellboy II: The Golden Army) ЗША, 2008, каляровы, 108 хв.

Рэжысёр: Гільерма Дэль Тора

Ролі выконваюць: Рон Пэрлман, Сэльма Блэр, Даг Джонз, Джэфры Тэмбар, Люк Гос, Ганна Ўолтан, Джон Герт

Жанр: Фантазійная комікс-прыгоды паводле сцэнару Гільерма Дэль Торы і па персанажах коміксу Майка Міньёлы

Адзнака: 9 (з 10)

Хісткі мір, які існуаву паміж старажытнымі пачварамі і сыветам людзей парушаны. Цёмыны прынц Нуада збіраеца абудзіць Залатую армію, якая калісці ледзьве на зынішчыла чалавецтва. На шляху сілаў злі становіцца калярытны чорт з падпіленымі рагамі — і ягоныя сябры зь Бюро парапарнамаральных зьяваў...

Мэксіканскі візінэр Гільерма Дэль Тора пераўыйшоў сам сябе. Калі першы «Хэлбай» быў ударным коміксам з дасыцілымі пэрсанажамі, то «Залатая армія», акрамя гэтага — візуальная раскоша сама по сабе. Трэбагаўся атрымліваць падзеі ў сцэнарыі, які нагадвае найлепшыя творы Гоі ды Босха.

Дэль Тора скрыстоўвае фантазійныя напрацоўкі «Ўладара пярсыцэнкай» і «Гары Потэр» — але надае ім цалкам арыгінальнае тлумачэнне. Кашмары адціняюцца гумарам, звыродзтвы — неймаварнай пекнатаю.

Падае залаты дождж над старажытным царствам, якому накана-вана памерці; лётае ў безнадзейным фэхтавальным танцы белатвары прынц — і назаўжды засынае Залатая армія, пераможаная ачалаве-чаным чортам.

Андрэй Расінскі

